

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Az országos magyar gazdasági egyesület tagjai ingyen kapják.

Nem tagoknak előfizetési díj:
Egész évre 20 korona, félévre 10 korona, negyedévre 5 korona.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdona.

Az egyesületi tanács felügyelete alatt:
Főszerkesztő és kiadásért felelős: Forster Géza az OMGE. igazgatója.
Felelős szerkesztő: Szilassy Zoltán az OMGE. szerkesztő-titkára.

Szerkesztőség:

Budapest, IX. Köztelek-utca 8.

Kiadóhivatal:

Budapest (Köztelek). Üllői-út 25. szám.

Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

Köztárházi szövetkezetek.

Alig van gazdasági törekvés, mely az utóbbi években szélesebb körű érdeklődést keltett volna, mint a gabonaértékesítés olyirányú szervezése, hogy a szövetkezeti alapon a gazdák befolyása alá kerülve, egyrészt függetlenítessék az üzleti üzérkedés céljaitól, másrészt pedig a megfelelő előlegnyújtással és ingózáloghitelezéssel kapcsolatosan a kisgazdákat a kényszereladások káros hatásától mentesítse. György Endre, a most leköszönt és távozásban levő földmivelésügyi miniszter, hivataloskodását jóval megelőző hosszú idő óta egyik legbuzgóbb harcososa volt ennek az irányzatnak s miniszterségének rövid ideje alatt a kedvezőtlen helyzet daczára a kérdést a kormányzat útján gyakorlatilag is igyekezett előbbre vinni. Még londoni szak tudósító korában egy törvényjavaslatot dolgozott ki a köztárházi szövetkezetekről, amely szeptember 11-én szakemberekből álló tanácskozás elé is terjesztett. Bár ez a törvényjavaslat a kormány programjának kiegészítő részét nem képezte, hanem csak a miniszter törekvéseinek irányát, mégis figyelemreméltó kezdeményezésnek kell tekintenünk és az ügy érdekében örövendetesnek, mert remélhetjük, hogy a kérdés ezentúl már az alkotmányos rend helyreállításával a földmivelésügyi miniszterium egyik sürgősen megoldandó feladatai közé sorolhatik.

György Endre a miniszteri székéből való távozása alkalmával egy füzetben jelentés alakjában közzétette törvényjavaslatát és a tanácskozás jegyzőkönyvét, ezzel az ezirányú jövőbeli törekvéseknek az eddigieknél határozottabb irányt és célt szabván meg. Épen azért, daczára, hogy mint említők, a törvényjavaslat a kormány programjának nem tekintendő, mégis szükségesnek tartjuk a törvényjavaslatot az alábbiakban ismertetni.

Köztárházi szövetkezet — ha t. i. a kedvezményeket igénybe akarja venni — csakis közigazgatósági hatóság, nyilvános testület, vagy az országos központi tárház-szövetkezet közreműködése mellett alakulhat. A szövetkezet fioktelepet nem állíthat fel, szövetkezeti üzleteit nem tagokra ki nem terjesztheti; bár azoknak eladhat és azoktól kölcsönt vehet fel.

A szövetkezetbe csak ennek működési kerületében lakó, teljes koru egyén léphet be tag gyanánt, aki köteles az alapszabályokban megállapított számú legfeljebb 100 korona névértékű nem kamatozó üzletrészeket jegyezni. Az üzletrész után legfeljebb öt százalék osztalék adható, a nyereség fennmaradó összege a tartalékalap gyarapítására fordítandó. A tag szavatossága rend szerint az üzletrész kétszereséig terjed, azonban ez a szavatosság az alapszabályok megfelelő rendelkezése által ötszörösre emelhető.

A tárház-szövetkezetnek jogában áll tagjai részére a beraktározott, vagy még függő termésre, gazdasági felszerelésekre, marhaállományra stb. hat hónapi terminus mellett hitelt nyújtani. A hitel alapjául szolgáló tárgy zálogul való lekötése a községi előjárás és a telek-könyvi hivatalnál (ezek a zálogjogról rendes jegyzéket vezetni kötelesek) bejelentéssel történik, amely ellen, ha bérlet élvezi a hitelt, a tulajdonos nyolcz napon belül tiltakozhatik. A zálogul lekötött tárgy tűz, jég stb. ellen biztosítandó, jogtalan felhasználása pedig büntetendő cselekmény. A zálogjog hét hónap múlva önmagától megszűnik, ez alatt vagy megújítandó, vagy a kölcsön behajtandó. Az esedékessé vált fizetés elmulasztása jogot ad a tárházi szövetkezetnek, hogy a zálogtárgyakat minden bírói eljárás mellőzéseivel bírói végrehajtó által nyilvános árverésen eladhassa.

A tárházszövetkezet saját tagja ellen fennálló követelés erejéig, végrehajtás, vagy esőd esetén a hitelszövetkezeteknek az 1898. évi XXIII. törvénycikk 23. szakaszában biztosított előjogi követelésével minden más törvényes elsőbbséggel nem bíró követelést megelőző adósainak a tárházban elhelyezett terményeire is zálogjoga van.

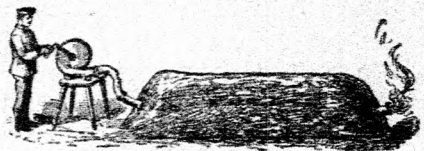
A köztárházi szövetkezetek a javaslatban

taxative felsorolt adók alól mentesek s bizonyos esetekben bélyeg- és illetékmentességet élveznek. Ezenkívül az állami kezelésben levő közlekedési eszközök költsései saját céljukra nem használt raktáraikat az építési költségek 5 százalékos kamatoztatást kitevő évi bérlet raktárszövetkezetnek bérbeadni, illetve, ahol új raktarak építése szükséges és ez saját regiben nem eszközölhető, a tárházszövetkezetnek területet átengedni.

Természetesen úgy az állami kedvezmények szabályszerű felhasználása, mint a szövetkezetek által nyújtandó jelentékeny hitel, továbbá a raktározott gabona értékesítése a legszigorubb ellenőrzést és a legalaposabb támogatást igényli. Ez csak egy központi szervezet állandó felügyelete és vezetése mellett lehetséges. A törvényjavaslat ily szerv gyanánt a Budapesten felállítandó országos központi tárházszövetkezetet kontemplálja. A központi tárházszövetkezet alapító tagja csak az állam, vagy közhatóság lehet, rendes tagja pedig valamely tárházszövetkezet; utóbbiak legalább egy 200 koronás üzletrész jegyzése és kétszeres szavatosság mellett.

A központ kötelekébe tartozó szövetkezetek üzleti feltételeit, ügymenetét illetőleg a legszélesebb körű felügyeleti és beavatkozási joggal bír, viszont maga és ügykezelése a kormány ellenőrzése alatt áll, amely a felügyeletet részint kormánybiztos, részint az igazgatóság kinevezése által gyakorolja. A központi tárházszövetkezet jogosult közraktári jegyek forgalombahozatalára is, amelyek értéke azonban a biztosítéki alap (legalább 3 millió korona) tizszeresét meg nem haladhatja.

A törvényjavaslat a központi tárházszövetkezet részére a következő állami kedvezményeket helyezi kiállításba: a) Egy millió korona alapítványi üzletrész; a biztosítéki alaphoz 3 millió regále-kártalanítási kötvény; 2 millió korona kamatmentes kölcsön 10 évre; 100 ezer korona államsegély alapítási költségekre; végül évenként a szükséghez mért, de 100 ezer koronát meg nem haladó állami támogatás. b) Portómentesség: taxative felsorolt esetekben bélyeg- és illetékmentesség. c) Felhatalmazása a közsé-

Szab. burgonya- és répa-szellőző gép

a rothadást és kicsirázást meggátolja!

„A m. év december havában ideszállított burgonya- és réparakvány szellőztető géppel teljesen meg vagyok elégedve. A nem szellőztetett rakványban alig volt egészséges burgonya, legfeljebb 40—45% került belőlük a szeszgyárba. A szellőztetett rakványokban ellenben a rothadt burgonya alig tett ki 10%-ot. Számításom szerint legalább 20 waggont mentett meg a megrothadástól.”
Rakovszky Antal uradalma Driethoma.

Számos beérkezett igen kedvező véleményadások közül kiemeljük a következőket:
„A szellőző gép rendeltetésének jól megfelelt.”

A magyar cukoripar részvénytársaság szerencsi gyarának üzletvezetősege.

„A szellőző géppel meg vagyunk elégedve.”

Báró Springer uradalma Bucsány.

Ajánljuk ezen rendkívül hasznos és czélyszerű gépeket burgonya- és répatermelők, szesz- és cukorgyárak stb. szives figyelmébe. Kizárólagos képviselőlet:
Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél, Budapest, V., Alkotmány-utca 31. szám.

geknek, hogy tőkeiket a köztársági szövetkezetnél elhelyezhessék és üzletészt jegyezthessenek.

A termelő személyes és üzemi hitelét alapjában reformáló törvényjavaslat megvitatása során csak a központi tárházszövetkezet alapító tagsága (Bernát István), továbbá a domicilhitelnek kérdése (Rubinek Gyula) és a spekuláció megengedhetősége (György Endre, Seidl Ambrus) fölött folyt a vita, de minden főlévő alól egyetértett abban, hogy az *ingó és személyi hitel a szövetkezeti alapon alakult köztársági tárházak létesítése által a legcélszerűbben oldható meg*, valamint abban is, hogy a *köztársági hálózat kiépülése gabonakereskedelmünket ép úgy fel fogja lendíteni, miként Kanadát és az Egyesült Államokét az ott létesült vasúti tárházrendszert.* Annak hangoztatása mellett, hogy a törvényjavaslat nemcsak a termelésnek, de a közvetítő kereskedelemnek is javára válik — megszabodítván azt a drága ügynöki szervezet visszaéléseitől — köszönetet mondtak György Endre földművelésügyi miniszternek úgy kiváló alkotásáért, mint azon buzgalmaért, melylyel hivataloskodásának idejét az általa felvetett nagyszabású reformtervek megvalósítására oly serényen felhasználni törekszik.

A legkülönbözőbb pártállású szakférfiak egybehangzó elismerése reményt nyújt arra, hogy a köztársági szövetkezetek szervezésének kérdése és ezzel együtt mezőgazdasági hitel rendezésének kérdése a normális parlamenti viszonyok helyreállta után sem fog lekerülni a napirendről, hanem a magyar közvélemény osztatlan támogatása mellett mielőbb gyökeres megoldást nyer s ezáltal a magyar gazdátársadalom a vállaira nehezedő legsúlyosabb teherrel végleg megszabadul.

ÁLLATEGÉSZSÉGÜGY.

Rovatvezető: Dr. Hutya Ferencz.

A vemhesség jeleiről.

A vemhesség biztos megállapítása több esetben sok nehézségbe ütközik. Különösen *vásárolt állatokon*, amelyeknél az előzményekre vonatkozólag nem mindig megbízható adatokat

mondanak be és a *vemhesség kezdeti szakában* jár nehézséggel ennek felismerése.

A méhben a magzat fejlődése következtében többszörbeli változás áll be; ezek azonban csak jóval a fogamzás után vehetők *kivülről is észre*, az első hetekben alig tűnik szembe valami változás a tehén állapotában.

A vemhességnek, illetve a fogamzásnak rendszerint legelső jele az *ivarzás (üzekedés) kimaradása*. Ez azonban más ok következtében is maradhat ki (gyengeség, öreg kor, táplálkozási zavarok, fejlődési rendellenességek, betegségek.) Másrészt pedig ismeretesek esetek, melyekben a fogamzás után még a negyedik-ötödik hónapban is *üzekedtek a tehének*. Ugyanis az ivarzás kimaradásának vemhesség esetében az az oka, hogy az ivarszervekhez vezető erekből a vért a méhben fejlődő magzat vonja el; azonban a magzat fejlődése kezdetén ez még nem igényel annyi tápláló anyagot, annyi vért, hogy a petefészekbe ne jutna már arra elegendő mennyiségű, mely a peték megérésére és leválására (az ivarzás megindítására) szükséges.

Vannak tehének, melyeknél az ivarzás különben is oly enyhe tünetekkel jár, hogy annak kimaradása elkerüli a figyelmet.

Egyébiránt állattenyésztési szempontból annak az elbírálása, hogy vajjon az ivarzás kimaradása a vemhességre utal-e vagy sem, nem bír nagyobb jelentőséggel, amennyiben a nem üzekedő tehenet különben sem fedeztetik be, a tejelesben változás e miatt nem következik be, úgy, hogy nyugodtan bevárható, míg a vemhesség más jele is jelentkezik.

A terhes nőnél észlelhető tünetek, bágyadság, szédülés, rosszullét, reggeli hányás stb. a tehénnél alig figyelhető meg. Ezek helyett a *vemhes tehen magatartásában*, viselkedésében a vemhesség első hónapján tul láthatók bizonyos jelek, melyek erre az állapotra utalnak. Ilyenek többek között a *kiméleletesség*, mely nem engedi a gyorsabb mozgást, ugrálást a legelőn. A *tunyáság* mellett egyesek az *étvágy megváltozását is észlelték*; a tehének állítólag földet is esznek, a köveket rágnak, szennyes vizet isznak stb. Mások az *étvágy fokozódásáról* tesznek említést; *Pusch* kétségbevonja ezeknek a jeleknek a jelentőségét a vemhesség szempontjából és más okokra (dietaetikai hibákra, emésztési zavarokra) hajlandó visszavezetni ezeket.

Egyes tehéneknél a vemhesség kezdeti szakában, talán, vagy legalább részben a mozgás csökkenése miatt is, a *tápláltság javul*; sok tenyésztő a *teltség* ezt a nemét a fogamzás biztos jelének tartja. Mások egyedül a méhnek

a magzat fejlődése által feltételezett megnagyobbodását és alakváltozását okozzák a vemhes tehénen kívülről észrevehető változások létrejvetelénél (*Schmalz*). A fogamzás utáni első négy-öt hónapban a tehén *magzata* azonban még sokkal kisebb, sem hogy ilyen alakú eltérést létesíthetne vagy az anyaállat munkaképességét befolyásolhatná.

Míg az embernél a méh megnagyobbodása annak jóval előnyösebb, a vizsgálatnak hozzáférhetőbb helyzete miatt már a terhesség 2-3. hónapjában megállapítható, addig a tehénnél a hasfalak feszülése, a hasi zsigerek nagy mennyisége és helyzete azt a vemhesség kezdeti szakában nem engedi meg. Csupán a negyedik hónapban érezhető ki a végbelen át bevezetett kézzel a méh megnagyobbodása és esetleg a magzat is.

A *méh megnagyobbodása és megváltozott helyzete* a vemhesség esetén a tehén hasán asymetrias táulás alakjában vehető észre, amennyiben a jobb oldali alhasi tájék erősebben kidomborodik (a baloldalt csaknem teljesen a bendő foglalja el). Ez az alakváltozás különösen jól észrevehető, ha a tehén mögött állunk. A féldoldali tagulás oka abban keresendő, hogy a vemhes méh abba az irányba terjed, ahol kisebb az ellentállás; baloldali vemhesség már hátnál általában ritka.

A has megnagyobbodása következtében a *lélekzés nehezebbé válik* (a rekesz alaposabbá lett) és főleg a mellkasfalak igénybevételével történik, ami különösen öregebb tehéneknél feltűnő, melyek ilyenkor könnyökeiket kifelé helyezve gyakran zihálva lélegeznek.

A vemhesség ideje alatt a tejtermelés elég tekintélyes, minek oka részben a bővebb takarmányozás lehet. Az ellés előtt azonban a tejelválasztás csökken; ez az időtartam különböző hosszú-águ. Egyes tenyésztők nem is várják be a *tejeles apadását*, hanem már előbb „szárazon hagyják állni” a vemhes tehenet, hogy így annak táplálkozását és a borjú fejlődését elősegítsék. A *szárazon állás* a legtöbb esetben 2-3 hónapra terjed, vannak egyes kitűnő tejelek, melyeknél csak négy hétig tart ez az állapot.

Kevésbé az ellés előtt a *tőgy megduzzad*; előhasi üszöknél ez már 2-3 héttel a leállítás előtt következhet be.

Ismeretes, hogy a vemhesség idejében a szarvak kevésbé nőnek, mint egyébkor, úgy, hogy ennek következtében *szarvgyűrűk* jönnek létre, melyekből az ellések számára s így közvetve a tehén korára is lehet következtetést vonni. Ha két gyűrű között nagyobb köz lát-

vált közöttünk; az elhibázott s annál jobban siető vadra ő szokta volt mondani, hogy ezt ugyan *megsebesítette*; ment is a nyul sebesen, ha az öreg ur rálött; s enni való volt ilyenkor, amint hosszasan utána nézett az iszkoló állatnak s csöndesen mormolta magában: „szentted ne legyen, de sietsz!”

Szeretett gondolkodni, eltűnődni, amikor magára maradt, teszem a hajtásokban. Ilyenkor háttérbe szorult benne a „vadász” és elhatalmasodott a természetimádó. Gyönyörködött az égben, az őszi hervadásban, a hangyák sürgős-forgásában, s eközben úgy megfélekedezett arról, hogy iszen „vadászik”, hogy hol egy őzbak ugrott keresztül rajta, amint a gyepen hasalt, hol a lábá közt futott ki a nyul, amikor merengve acsorgott, sőt egyszer egy róka majdhogy el nem vitte a tarisznyáját, amibe beleakadt, minthogy Muki bácsi kényelemszeretéből levette a vaddárol s a bozótba dobta maga elé.

Ilyen volt Muki bácsi, mint „vadász”; természetes dolog, hogy nem is nagyon számítottunk rá, ha eredményt akartunk elérni; ő csak olyan lógós volt, egyebet maga sem akart, az ambíció nem csiklandozta túlságosan. Még ő maga tiltakozott, nehogy olyan helyre állítsuk, ahol sok a vad, mert akkor nem szívatja

elég nyugodtan az ő nékiütözhetetlen tajték-pipáját. No, nem is állítottuk jó helyekre. Mindig csak a „széleken” volt valahol beosztva, nem is annyira azért, hogy lőjön, hanem inkább, hogy visszariadjon tőle a kitörni készülő vad. Azt úgy is tudtuk, hogy el nem buvik, hanem inkább mutogatja magát. Még aminek ment volna talán, azt is messziről megijesztette azzal, hogy kiállott elibe s elkezdte cselőzgatni.

Egyezzer vaddisznó-vadászatot rendezett a b-i erdősz, és csak olyan vadászokat hívott meg, akikre komolyan számíthatott, mert bizonyosra akart vadásztatni, minthogy az urasága sürgősen utasította, hogy küldjön fel Budapestre, a fő- és székvárosi konyha számára, egy makkos vaddisznót.

Az egyetlenegy nem odaváló meghívott az öreg Muki volt. Őt más szemmel nézte mindenki, mint a többi. Neki privilégiumai voltak és különben is, amint mondtam, akadt számára olyan oldalállás, ahol még soha vaddisznót senkisémet lőtt egyon, de azért oda is kellett puskák, mert a régi közmondás szerint: „vad csak a sipka mellett nem lehet”.

Az erdősz felállította a vadászokat s nem sokára kezdődött a hajtás.

Meglehetősen sűrű erdőben voltunk, s néhol a puskások alig állottak egymástól

T A R C Z A.

Muki bácsi diadala.

Írta: Bársony István.

Muki bácsi koczapuskás volt a szó „leg-nemesebb” értelmében.

Mert ámbár sokat bóklászott odakint, (igazán minden legkisebb tehetség nélkül arra, hogy valaha „vadászszá” lépjen elő), azért kárt soha senkiben sem tett; sem pu-kástársait, sem a hajókat, sem mást (ebbe a másba a vadspezterek is beleértendő) meg nem lőtt.

Nagyon szerették az öreg urat, mert ámbár eszményien rosszul lőtt, de annál vidámabb cimborá volt. Pompásan tudott adomázni, százával volt a raktarán mindenféle bolondság és tréfa; emellett jóhangu dalos volt és senki se tudta olyan kaczerül, olyan ellenállhatatlanul elnötnézni vadászatok közben, hogy

„meg-megálljunk, itassunk!!...”

amely szives figyelmeztetésnek mindig akadt engedelmes és alkalmazkodó követője, minthogy a Muki bácsi kulacsában olyan itóka rejlett, aminek a kóstolgatására nem mondhatta az ember, hogy *ol-um et operam* perdidi.

Egy némely kedvelt szavajárása általánossá

ható, az a

ség kimar

A m

hesség ha

Ebből a

térfogat-m

ismételten

ben a mag

a vizsgálá

után vezet

nem mindi

az 5-6.

és gyenge,

szerü, ugy

tévesztheti

ilyenkor a

a magzat e

tengelye kö

nyomulnak

mozgása v

Szok

alkalmával

ugyanis e

erek össze

jut, szénsz

magzatot

tehát a m

kiérezhető

előtt történ

A vé

az elvetélé

toknál ves

nek tartot

hajtva azt

nak egyik

a has terfő

val járó á

natok, ecb

való megk

hesség meg

A ma

továbbá a

lése követ

méhözrejek

latot igényl

csak elméle

A ven

cseréje élén

anyagot ig

ketten me

csontlágylu

fehérjében

vérüset o

negyven-öt

ben könn

észrevétlen

Muki

Valahol a ny

telenül pip

okkal több

A haj

fák derekát

jaikkal bec

soros erde

kedve várta

Egysze

bratye az

Ne boesásd

A v

komolylyá

Azt hi

nek egy kid

félelemtől,

Az eg

máig sem

imádkozni a

tatos g-sztu

„Diszn

már szemfü

hol lönek;

a vad.

ható, az arra utal, hogy egy évben a vemhesség kimaradt.

A magzat kitapintása a hasfalon a vemhesség hatodik hónapjától kezdve lehetséges. Ebből a célból a tehén jobboldalán a has térfogat-megnagyobbodására fektetett kézzel ismételt nyomást gyakorolunk, mire a méhben a magzat mozgása kiérezhetővé válik. Ez a vizsgálat gyakran csak ismételt kísérletezés után vezet eredményre és ezért a negatív lelet nem mindig bizonyító erejű. A magzat mozgása az 5-6. hónapban inkább hullámszerű, lágy és gyenge, később erőteljesebb, rövidebb, lökés-szerű, úgy, hogy szakértő a bélmozgással nem tévesztheti össze. A magzat mozgásának oka ilyenkor az, hogy a hasfal megnyomása által a magzat eltolódik, esetleg a köldökzsinór hossz-tengelye körül kevésbé megcsavarodik, erei összenyomulnak és ennek következtében a magzat mozgása váltatik ki.

Szokásos a vemhességre való vizsgálat alkalmával a tehenet hideg vízzel megítatni; ugyanis ennek következtében a kisebb vére-erek összehúzódnak, a méhbe kevesebb vér jut, szénsav halmozódik fel a vérben, ami a magzatot erősebb mozgásra bírja. Ilyenkor tehát a magzat mozgása jobban, könnyebben kiérezhető, főleg ha éhgyomor mellett, etetés előtt történik a vizsgálat.

A végheleten át való vizsgálatot egyidőben az elvetéleléstől való félelem miatt vemhes állatoknál veszedelmesnek és emiatt mellőzendőnek tartották, azonban kellő szakértelemmel hajtva azt végre, az a magzat megállapításának egyik legbiztosabb módját képezi és más, a has térfogatának tetemes megnagyobbodásával járó állapotoktól, betegségekől (pl. daganatok, echinococcus-hólyagok, hasvízkór stb.) való megkülönböztetésnél, azután az ikervemhesség megállapításánál szinte elkerülhetetlen.

A magzat szívütközésének meghallgatása, továbbá a méh ereiben a vérhullám örvénylése következtében keletkező surranó jellegű méheöregyek kimutatása már nagyobb gyakorlatot igénylő, finomabb eljárások, melyek inkább csak elméleti értékűek.

A vemhesség tartama alatt a tehén anyagcseréje élénkebb, a két szervezet több táplálóanyagot igényel, melyet ha nem kap, mindkettő megcsínylik. Így a méhszók hiánya csontlágylás és angolkór létrejövételére vezet, fehérjében és vasban szegény takarmány kevés-vérűséget okoz. *Zimmermann Agoston dr.*

GAZDASÁGI GÉPÉSZET.

Rovatvezető: Ifj. Sporzon Pál.

A kukoricaszár-kévék takarmányozásra való felhasználásáról.

Az évről-évre biztossággal megtermő nagymennyiségű kukoricaszár eddig a marhá-lásokban alig talált megfelelő hasznosításra. Pedig tápanyagtartalma (fehérje 5-6, zsír 1-6, szénhidrát 42-5, rost 25-6 Cselkó és Kosutány szerint) különös figyelmet érdemel s azt eredményesen lehet értékesíteni minden gazdaságban. Szükséges azonban, hogy a kukoricaszár-kévék felaprítására kellő gondot fordítsunk, eleve megjegyezvén, hogy a közönséges aránytalanul költséges és fáradsalmas szecskavágással célt nem érhetünk el.

Sok kísérletezések történtek már, anélkül, hogy beváltak volna. Egy módszer azonban olcsóság és czélzerűség tekintetében a leg-határozottabban sikeres. Ez pedig nem egyéb, mint a már rég ismert szabadalmazott *Bajzath Ignác*- (Székelyhid) féle gabonacséplésnél is kitűnőnek bizonyult — s a hirdetési rovatban felemlített — *dobkosár-betét* alkalmazása, mely-lyel erős fogakkal ellátott szerkezetnél fogva a kukoricaszár-kévék teljesen felapríthatók, illetve összetéphetők, olyként, hogy a *legvastagabb szára is a szalmához hasonló lesznek*. A kukoricaszár-kévéket ép oly módon etetve, mint a szalmás gabonát szoktuk, ez a szerkezet apróra tépi, a kukoricaszárban levő bél-részek szabadabbá válnak és a gépről lejutó pétt kukorica konszisztenciája olyanná válik, mint a szalastakarmányé.

Nemcsak a munka jó, amit végez, hanem a mennyiség is bámulatos. A gép dobjának gyorsforgása kegyetlen rombolást végez a betét alkalmazásával a kukoricaszáron, úgy, hogy az teljesen össze lesz tépve. A szár azután zombolyázandó, vagyis egyenes falu, minél magasabb kazlakba rakandó és magas szalmafedéssel megterhelendő, részint hogy nyomást gyakoroljon, részint hogy az eső ellen védje. Így aztán megerjed és emészhetővé válik.

A kukoricaszár tehát így emészhetővé válik és a közepes szénát emészhető tápszerek dolgában megközelíti. De ami nevezetes, őszszel a kukoricaszárát a törés és kivágás után nyom-ban a gépre vihetjük és szénává alakítva át, gondosan eltehetjük. A kukoricaszár így elkészítve természetesen alaptakarmány, melyet vagy más erősebb tartalommal bíró szalastakar-mánnyal, vagy abrakokkal keverünk, hogy az

előttünk álló különféle takarmányozási czélt elérhessük.

A takarmányinségekkel ily előkészülettel már bátrabban szállhatunk szembe, mert ha más nem, de kukoricaszárunk szokott teremni.

Magyarországnak évenként több millió q. tengeriszára terem. Ez ezentul nem lesz pócsékká, hanem jól értékesíthető takarmányvá váland, amely ekként hatalmas eszközevé válik állattenyésztésünk fejlődésének.*

BAROMFITENYÉSZTÉS.

Rovatvezető: Hreblyay Emil.

A házinyultenyésztés üzemi költségei.

Ennek a tenyésztési ágazatnak épen abban rejlik egyik nagy fontossága, hogy összes háziállataink között a legkevesebb igénynyel van fölrüházva azon helyiséget illetőleg, melyben tenyésztését czélozzuk. Tulajdonképen házinyultenyésztésre elegendő felszereléssel bír az, kinek egy faladája van. Ezért tenyésztése még a városi kimért lakásokban, illetőleg annak valamely mellékhelyiségében is lehető-séges. De hibát is követne el az, aki oknélküli költségekbe verné magát, mert azok a nyerendő haszon rovására esnének s a gyenge eredmény ódiomával, mint lenni szokott, épen a tenyésztést terhelné meg.

A nyulak elhelyezése elsősorban a körülményektől függ és így a tenyésztő, ahhoz képest, hogy micsoda helyiségekkel rendelkezik, telepíti őket valamely üres felszerbe, padlásra, vagy pláne valamely féltető alá a szabadba.

Esetleg azonban épít nekik egy külön istállót. Csupán a levegő és világosság az, amit azon helytől megkívánunk, ahol tenyész-tésünk folyni fog. Az elhelyezésnél aztán még lehetőleg arra kell törekedni, hogy az istállónak az eleje lehetőleg keleti irányban legyen, hogy az állatok a reggeli nap üdítő hatásában rész-süljenek s ne a délutáni forró-ság lankasztó melegének legyenek kitéve. A légvonat elkerü-

*) Helyt adunk e közleménynek, mert ez is csak beigazolja, hogy a tengeriszárt érdemes takarmánnyá feldolgozni. Abban azonban alaposan kételkedem, hogy a Bajzath-féle dobkosár-betét képes lenne a néha kar-vastagságu tengeriszárt elaprózni. E munkához éles ké-sékből, kaszákból álló munkafelületre van szükség. Bajzath dobkosár-betéte pedig csak rendes cséplőverő-léc-sín rovátkás. Ez a száraz tengeriszárt csak nagy erővesztéssel és lassan fogja tudni *nagyjából* el-aprózni. *Rovatvezető.*

negyven-ötven lépésnyire, mert a vad külön-ben könnyen elosonhatott volna közöttük észrevétlenül.

Muki bácsi, persze, nem itt kapott helyet. Valahol a nyíltabb vonalon gubbasztott; kétség-telenül pipával a szájában most is, ami egy okkal több volt, hogy ő rá ne menjen vaddisznó.

A hajtók egyet-egyet bugva, ümmögve, a fák derekát kopogtatva s a sűrűség közé bot-jaikkal becsapkodva vonultak végig az éppen soros erdei parcellán. A vadászok remény-keve vártak, hogy mi lesz.

Egyszer csak elordítja magát valamelyik bratye az erdő mélyén: — Disznó! disznó! Ne bocsásd! Nu lásze, hej!...

A vad tehát megmozdult. A dolog komolylyá vált.

Azt hiszem, akadt köztünk olyan is, aki-nek egy kicsit vaczogott a foga, ha nem is a félelemtől, de hát a vadászláztól.

Az egyik szomszédom keresztet vetett, s máig sem tudom, vajjon magához akarta-e imádkozni a disznót, vagy azt jelentette az áhi-tatos gesztus, hogy „apage satanas!”

„Disznó! disznó!” hangzott újból és most már szemfüllé váltunk mindannyian; vártuk, hol lönek; ki lesz a szerencsés, akire ráme-gy a vad.

Hát amint így lesem a pukkanást vala-honnan, s magam is epedve sóvárgom, hogy bárcsak erre jönne a fekete vendég, hallom ám: „brumm-brumm!”

Alásszolgája! Tehát másnak kedvezett a szerencse. De alighogy ezt magamban elgon-dolom, megint hallom: „brumm-brumm!”

Óhó, ennek fele se tréfa. Ugylátszik, elő-ször elhibázták a disznót s most megint rá-duplázott valaki.

Még el sem döntöttem, hol is lőhet-tek tulajdonképpen, megint szólt kétszer egymás-után a puská: „brumm-brumm!”

De iszen ez a hat lövés mind ugyanarról a pontról dördült el! Most már megállapíthat-tam a hang irányából.

„Brumm!” ráadásul még egyszer, *hetedszer!* Azután csend.

No, itt nagy dolgok történtek. Hét lövés egymásután, mind egy helyről! Nincs másképpen, a disznó elesett, de még élt, s kegyelem-lövé-sekkel kellett végkép veszélytelenné tenni. De vajjon ki volt az a szerencsés ficzkó? Hm!

Alig vártam, hogy az immár végefélé járó hajtást befejezzék. De a társaim még türelmet-lenebbek voltak. Amint hajás után összekerül-tünk, mindenki mohón tudakolta: ki lőtt? mit lőtt? megvan-e a disznó?

Hamarosan megállapítottuk, hogy a lövé-sek kint történtek az oldalállások valamelyikén. A disznó tehát ez egyszer ott tört ki, ahol senkise hitte volna.

Jött az erdősz is és vállat vonva mondta: — Csakis Muki bácsi lődözhetett, ő van azon a ponton, ahonnan a lövések hallatszottak.

Mindenki együtt volt már, csak Muki bácsi hiányzott. Annál bizonyosabb, hogy ő a nap hőse. A disznójával van elfoglalva, azért nem siet közénk.

Hát akkor menjünk mink ő hozzá.

Gyors ütemben indultunk, mert nagyon kíváncsiak voltunk. Arról beszélgettünk, hogy Muki bácsit hogyan ünnepeljük. Voltak, akik bizonyosra vették, hogy most lőtt először disznót, tehát meg akarták csapni, fel akarták avatni vaddisznó-vadászszá. Mások ezt ellenez-tek. Nem kell bántani szegény öregot, hanem fizessen áldomást.

Még nem jutottunk dülőre terveinkben, amikor már ott voltunk a Muki bácsi „stand-jánál”, ahol ő gögősen nézett felénk.

Egy pillanatig meghökkenve, bámulva állottunk, azután harsogó kacagásban tör-tünk ki.

Az öreg ur előtt tudniillik ott feküdt egy — mókus.

Arra puffogatott hétszer egymásután.

geknek, hogy tökéiket a köztársági szövetkezetnél elhelyezhessék és üzletrészt jegyezthessenek.

A termelő személyes és üzemi hitelét alapjában reformáló törvényjavaslat megvitatása során csak a központi tárházszövetkezet alapító tagsága (Bernát István), továbbá a domicilhitelnek kérdése (Rubinek Gyula) és a spekuláció megengedhetősége (György Endre, Seidl Ambrus) fölött folyt a vita, de minden főszóvaló egyetértett abban, hogy az *ingó és személyi hitel a szövetkezeti alapon alakult köztársági létesítése által a legcélszerűbben oldható meg*, valamint abban is, hogy a *köztársági hálózat kiépülése gabonakereskedelmünket ép úgy fel fogja lendíteni, miként Kanadát és az Egyesült-Államokét az ott létesült vasúti tárházrendszer*. Annak hangoztatása mellett, hogy a törvényjavaslat nemcsak a termelésnek, de a *közvetítő kereskedelemnek is javára válik* — megszabadítván azt a drága ügynöki szervezet visszaéléseitől — köszönetet mondtak György Endre földmivelésügyi miniszternek úgy kiváló alkotásáért, mint azon buzgalmaért, melylyel hivataloskodásának idejét az általa felvetett nagyszabású reformtervek megvalósítására oly serényen felhasználni törekszik.

A legkülönbözőbb pártállású szakférfiak egybehangzó elismerése reményt nyújt arra, hogy a köztársági szövetkezetek szervezésének kérdése és ezzel együtt mezőgazdasági hitel rendezésének kérdése a normális parlamenti viszonyok helyreálta után sem fog lekerülni a napirendről, hanem a magyar közvélemény osztatlan támogatása mellett mielőbb gyökeres megoldást nyer s ezáltal a magyar gazdátársadalom a vállaira nehezedeó legsúlyosabb teherrel végleg megszabadul.

ÁLLATEGÉSZSÉGÜGY.

Rovatvezető: Dr. Hutya Ferencz.

A vemhesség jeleiről.

A vemhesség biztos megállapítása több esetben sok nehézségbe ütközik. Különösen *vásvárt állatokon*, amelyeknél az előzményekre vonatkozólag nem mindig megbízható adatokat

mondanék be és a *vemhesség kezdeti szakában* jár nehézséggel ennek felismerése.

A méhben a magzat fejlődése következtében többrendbeli változás áll be; ezek azonban csak jóval a fogamzás után vehetők *kívülről is észre*, az első hetekben alig tűnik szembe valami változás a tehén állapotában.

A vemhességnek, illetve a fogamzásnak rendszerint legelső jele az *ivarzás (üzekedés) kimaradása*. Ez azonban más ok következtében is maradhat ki (gyengeség, öreg kor, táplálkozás zavarok, fejlődési rendellenességek, betegségek). Másrészt pedig ismeretesek esetek, melyekben a fogamzás után még a negyedik-ötödik hónapban is üzekedtek a tehének. Ugyanis az ivarzás kimaradásának vemhesség esetében az az oka, hogy az ivarszervekhez vezető erekből a vért a méhben fejlődő magzat vonja el; azonban a magzat fejlődése kezdetén ez még nem igényel annyi tápláló anyagot, annyi vért, hogy a petefészekbe ne jutna már arra elegendő mennyiségű, mely a peték megérésére és leválására (az ivarzás megindítására) szükséges.

Vannak tehének, melyeknél az ivarzás különben is oly enyhe tünetekkel jár, hogy annak kimaradása elkerüli a figyelmet.

Egyébiránt állattenyésztési szempontból annak az elbirálása, hogy vajjon az ivarzás kimaradása a vemhességre utal-e vagy sem, nem bír nagyobb jelentőséggel, amennyiben a nem üzekedő tehénen különben sem fedeztetik be, a tejlésben változás e miatt nem következik be, úgy, hogy nyugodtan bevárható, míg a vemhesség más jele is jelentkezik.

A terhes nőnél észlelhető tünetek, bágyadság, szédülés, rosszullét, reggeli hányás stb. a tehénnél alig figyelhető meg. Ezek helyett a *vemhes tehén magatartásában*, viselkedésében a vemhesség első hónapján tul láthatók bizonyos jelek, melyek erre az állapotra utalnak. Ilyenek többek között a kíméletesség, mely nem engedi a gyorsabb mozgást, ugrálást a legelőn. A tunyaság mellett egyesek az étvágy megváltozását is észlelték; a tehének állítólag földet is esznek, a köveket rájnak, szennyes vizet isznak stb. Mások az étvágy fokozódásáról tesznek említést; *Pusch* kétségbevonja ezeknek a jeleknek a jelentőségét a vemhesség szempontjából és más okokra (diatetikai hibákra, emésztési zavarokra) hajlandó visszavezetni ezeket.

Egyes tehéneknél a vemhesség kezdeti szakában, talán, vagy legalább részben a mozgás csökkenése miatt is, a tápláltság javul; sok tenyésztő a teltség ezt a nemet a fogamzás biztos jelének tartja. Mások egyedül a méhnek

a magzat fejlődése által feltételezett megnagyobodását és alakváltozását okozzák a vemhes tehénen kívülről észrevehető változások létrejötténél (*Schmaltz*). A fogamzás utáni első négy-öt hónapban a tehén magzata azonban még sokkal kisebb, semhogy ilyen alaki eltérést létesíthetne vagy az anyaállat munkaképességét befolyásolhatná.

Míg az embernél a méh megnagyobbodása annak jóval előnyösebb, a vizsgálatnak hozzáférhetőbb helyzete miatt már a terhesség 2-3. hónapjában megállapítható, addig a tehénnél a hasfalak feszülése, a hasi zsigerék nagy mennyisége és helyzete azt a vemhesség kezdeti szakában nem engedi meg. Csupán a negyedik hónapban érezhető ki a végbélén át bevezetett kézzel a méh megnagyobbodása és esetleg a magzat is.

A *méh megnagyobbodása és megváltozott helyzete* a vemhesség esetén a tehén hasán asymetris táglas alakjában vehető észre, amennyiben a jobb oldali alhasi tájék erősebben kidomborodik (a baloldalt csaknem teljesen a bendő foglalja el). Ez az alakváltozás különösen jól észrevehető, ha a tehén mögött állunk. A feloldali tagulás oka abban keresendő, hogy a vemhes méh abba az irányba terjed, ahol kisebb az ellentállás; baloldali vemhesség marhánál általában ritka.

A has megnagyobbodása következtében a *lélekzés nehezsítetté* válik (a rekasz alaposabbá lett) és főleg a mellkasfalak igénybevételével történik, ami különösen öregebb tehéneknél feltűnő, melyek ilyenkor könyökeiket kifelé helyezve gyakran zihálva lélekeznek.

A vemhesség ideje alatt a tejtermelés elég tekintélyes, minek oka részben a bővebb takarmányozás lehet. Az ellés előtt azonban a tejelválasztás csökken; ez az időtartam különböző hosszúságu. Egyes tenyésztők nem is várják be a *tejlés apadását*, hanem már előbb „szarazon hagyják alni” a vemhes tehent, hogy így annak táplálkozását és a borju fejlődését elősegítsék. A *szarazon állás* a legtöbb esetben 2-3 hónapra terjed, vannak egyes kitűnő tejlők, melyeknél csak négy hétig tart ez az állapot.

Kevésell az ellés előtt a *tőgy megduzzad*; előhasi üszöknél ez már 2-3 héttel a leéllés előtt következik be.

Ismeretes, hogy a vemhesség idejében a szarvak kevésbé nőnek, mint egyébkor, úgy, hogy ennek következtében *szarv-gyűrűk* jönnek létre, melyekből az ellések számára s így közvetve a tehén korára is lehet következtetést vonni. Ha két gyűrű között nagyobb köz lát-

ható, az arra utal, hogy a vemhesség kimaradt.

A *magzat vemhesség hatodik* Ebből a célból a térfogat-megnagyobbodás ismételt nyomon követése után a vizsgálat gyal után vezet eredményre, nem mindig bizonyos az 5-6. hónap és gyenge, késő szerű, úgy, hogy a téveszthető összeállításokhoz hasonlóan az, hogy a magzat eltolódott tengelye körül keletkező nyomulnak és mozgása váltakozó.

Szokásos alkalmával a tehén ugyanis ennek erek összehúzódását, szénásványok magzatot erősen tehat a magzat kiérkezését, főleg előtt történik a

A *végbél* az elvetéléstől a tehenek veszedelmek tartották, hajlva azt végig az egyik legbiztonságosabb a has térfogatát val járó állapotokat, echinococcusos való megkülönböztetés megállapítására.

A *magzat* továbbá a méh lésze következtében *méhöregyek* kialakulását igénylő, finom csak elméleti ér-

A vemhesség *cseréje* élénkítő anyagot igényel, kettőn megsíny csontlágyulás és fehérjében és vérűsége okoz.

negyven-ötven évben könnyen észrevétlenül.

Muki bácsi Valahol a nyílt telenül pipával okkal több volt,

A hajtók e fák derekát kopó jakkal becsapko soros erdei part kedve vártak, ho

Egyszer cs bratye az erdő Ne bocsásd! Nu

A vad t komolylyá vált.

Azt hiszem nek egy kicsit v félelemtől, de há

Az egyik h máig sem tudó imádkozni a disztatos gesztus, ho

„Disznó! d már szemfűllé v hol lőnek; ki les a vad.

TÁRCZA.

Muki bácsi diadala.

Irtá: Bársony István.

Muki bácsi koczapuskás volt a szó „leg-nemesebb” értelmében.

Mert ámbár sokat bóklászott odakint, (igazán minden legkisebb tehetség nélkül arra, hogy valaha „vadászszá” lépjen elő), azért kárt soha senkiben sem tett; sem pu-kastársait, sem a hajókát, sem mást (ebbe a masba a vadspecziesek is beleértendők) meg nem lött.

Nagyon szerettük az öreg urat, mert ámbár eszményiea rosszul lött, de annál vidámabb cimborá volt. Pompasan tudott adomázni, százával volt a raktarán mindenféle bolondság és tréfa; emellett jóhangu dalos volt és senki se tudta olyan kaczerül, olyan ellenállhatatlanul elnótázni vadaszgatás közben, hogy

„meg-megálljunk, itassunk!!...”

amely szives figyelmeztetésnek mindig akadt engedelmes és alkalmazkodó követője, minthogy a Muki bácsi kulacsában olyan itóka rejtett, aminek a kóstolgatására nem mondhatta az ember, hogy *oleum et operam perdidit*.

Együemely kedveit szavajárása általánossá

vált közöttünk; az elhibázott s annál jobban sjető vadra ő szokta volt mondani, hogy ezt ugyan *megsebesítette*; ment is a nyul sebesen, ha az öreg ur rálött; s ennivaló volt ilyenkor, amint hosszasan utána nézett az iszkoló állatnak s csöndesen mormolta magában: „szent-ed ne legyen, de sietsz!”

Szeretett gondolkodni, eltűnődni, amikor magára maradt, teszem a hajtásokban. Ilyenkor háttérbe szorult benne a „vadász” és elhatalmasodott a természetimádó. Gyönyörködött az égben, az őszi hervadásban, a hangyák sürgő-forgásában, s eközben úgy megfélekedezett arról, hogy iszen „vadászik”, hogy hol egy őzbak ugrott keresztül rajta, amint a gyepen hasalt, hol a lábá közt futott ki a nyul, amikor merengve ácsorgott, sőt egyszer egy róka majdhogy el nem vitte a tarisznyáját, amibe beleakadt, minthogy Muki bácsi kényelemszeretéből levette a válláról s a bozótba dobta maga elé.

Ilyen volt Muki bácsi, mint „vadász”; természetes dolog, hogy nem is nagyon számítottunk reá, ha eredményt akartunk elérni; ő csak olyan lógós volt, egyebet maga sem akart, az ambiczió nem csiklandozta tulságosan. Még ő maza tiltakozott, nehogy olyan helyre állítsuk, ahol sok a vad, mert akkor nem szívhajta

elég nyugodtan az ő nélküözhetetlen tajték-pipáját. No, nem is állítottuk jó helyekre. Mindig csak a „széleken” volt valahol beosztva, nem is annyira azért, hogy löjjön, hanem inkább, hogy visszariadjon tőle a kítőrni készülő vad. Azt úgy is tudtuk, hogy el nem buvik, hanem inkább mutogatja magát. Még aminek ment volna talán, azt is messziről megijesztette azzal, hogy kiállott elibes elkezdte czeleozgatni.

Egyszer vaddisznó-vadászatot rendeztünk a b-i erdősz, és csak olyan vadászokat hívtunk meg, akikre komolyan számíthatott, mert bizonyosra akart vadászni, minthogy az urasága sürgősen utasította, hogy küldjön fel Budapestre, a fő- és székvárosi konyha számára, egy makkos vaddisznót.

Az egyetlenegy nem odaváló meghívott az öreg Muki volt. Őt más szemmel nézte mindenki, mint a többit. Neki privilégiumai voltak és különben is, amint mondtam, akadt számára olyan oldalállás, ahol még soha vaddisznót senkisémet lött agyon, de azért oda is kellett puskás, mert a régi közmondás szerint: „vad csak a sipka mellett nem lehet”.

Az erdősz felállította a vadászokat s nemsokára kezdődött a hajtás.

Meglehetősen sűrű erdőben voltunk, s néhol a puskasok alig állottak egymástól

ható, az arra utal, hogy egy évben a vemhesség kimaradt.

A magzat kitapintása a hasfalon a vemhesség hatodik hónapjától kezdve lehetséges. Ebből a célból a tehén jobboldalán a has térfogat-megnagyobbodására fektetett kézzel ismételtlen nyomást gyakorolunk, mire a méhben a magzat mozgása kiérezhetővé válik. Ez a vizsgálat gyakran csak ismételt kísérletezés után vezet eredményre és ezért a negatív lelet nem mindig bizonyító erejű. A magzat mozgása az 5-6. hónapban inkább hullámszerű, lágy és gyenge, később erőteljesebb, rövidebb, lökészerű, úgy, hogy szakértő a bélmozgással nem tévesztheti össze. A magzat mozgásának oka ilyenkor az, hogy a hasfal megnyomása által a magzat eltolódik, esetleg a köldökzsinór hossz tengelye körül kevésbé megcsavarodik, erei összenyomulnak és ennek következtében a magzat mozgása váltatik ki.

Szokásos a vemhességre való vizsgálat alkalmával a tehenet hideg vízzel megitatni; ugyanis ennek következtében a kisebb verőerek összehúzódnak, a méhbe kevesebb vér jut, szénsav halmozódik fel a vérben, ami a magzatot erősebb mozgásra bírja. Ilyenkor tehát a magzat mozgása jobban, könnyebben kiérezhető, főleg ha éhgyomor mellett, etetés előtt történik a vizsgálat.

A végében át való vizsgálatot egyidőben az elvetéltől való félelem miatt vemhes állatoknál veszedelmesnek és emiatt mellőzendőnek tartották, azonban kellő szakértelemmel hajtvá azt végre, az a magzat megállapításának egyik legbiztosabb módját képezi és más, a has térfogatának tetemes megnagyobbodásával járó állapotoktól, betegségektől (pl. daganatok, echinococcus-hólyagok, hasvízkór stb.) való megkülönböztetésénél, azután az ikervemhesség megállapításánál szinte elkerülhetetlen.

A magzat szívritmuskódásának meghallgatása, továbbá a méh ereiben a vérhullám örvénylése következtében keletkező surranó jellegű *méhzörejek kimutatása* már nagyobb gyakorlatot igénylő, finomabb eljárások, melyek inkább csak elméleti értékűek.

A vemhesség tartama alatt a tehén anyagcseréje élénkebb, a két szervezet több táplálóanyagot igényel, melyet ha nem kap, mindketten megsínylik. Így a méhszók hiánya csontlágylulás és angolkór létrejöttéig vezet, fehérjében és vasban szegény takarmány kevéssé okoz. *Zimmermann Agoston dr.*

GAZDASÁGI GÉPÉSZET.

Rovatvezető: Ifj. Spozon Pál.

A kukoricaszár-kévék takarmányozásra való felhasználásáról.

Az évről-évre biztossággal megtermő nagymennyiségű kukoricaszár eddig a marhaállatokban alig talált megfelelő hasznosításra. Pedig tápanyagtartalma (fehérje 5,6, zsír 1,6, szénhidrát 42,5, rost 25,6 Cselkó és Kosutány szerint) különös figyelmet érdemel s azt eredményesen lehet értékesíteni minden gazdaságban. Szükséges azonban, hogy a kukoricaszár-kévék felaprítására kellő gondot fordítsunk, eleve megjegyezvén, hogy a közönséges aránytalanul költséges és fáradsalmas szecskavágással célt nem érhetünk el.

Sok kísérletezések történtek már, anélkül, hogy beváltak volna. Egy módszer azonban olcsóság és czélzerűség tekintetében a leghatározottabban sikeres. Ez pedig nem egyéb, mint a már rég ismert szabadalmazott *Bajzath Ignác*- (Székelyhid) féle gabonacséplésnél is kitűnőnek bizonyult — s a hirdetési rovatban felemlített — *dobkosár-betét* alkalmazása, melyvel erős fogakkal ellátott szerkezeténél fogva a kukoricaszár-kévék teljesen felapríthatók, illetve összetéphetők, olyként, hogy a *legvastagabb száruk is a szalmához hasonlókké lesznek*. A kukoricaszár-kévéket ép oly módon etetve, mint a szalmás gabonát szoktuk, ez a szerkezet apróra tépi, a kukoricaszárban levő belrészek szabaddá válnak és a gépről leejövő tépett kukorica konzisztenciája olyanná válik, mint a szalastakarmány.

Nemcsak a munka jó, amit végez, hanem a mennyiség is bámulatos. A gép dobjának gyorsforgása kegyetlen rombolást végez a betét alkalmazásával a kukoricaszáron, úgy, hogy az teljesen össze lesz tépve. A szár azután zombolyázandó, vagyis egyenes falu, minél magasabb kazlakba rakandó és magas szalmafedéssel megterhelendő, részint hogy nyomást gyakoroljon, részint hogy az eső ellen védje. Így aztán megerjed és emészhetővé válik.

A kukoricaszár tehát így emészhetővé válik és a közepes szénát emészhető tápszerek dolgában megközelíti. De ami nevezetesen, őszszel a kukoricaszárát a törés és kivágás után nyomban a gépre vihetjük és szénává alakítva át, gondosan eltehetjük. A kukoricaszár így elkészítve természetesen alaptakarmány, melyet vagy más erősebb tartalommal bíró szalastakarmánnyal, vagy abrakokkal keverünk, hogy az

előttünk álló különféle takarmányozási célt elérhessük.

A takarmányinségekkel ily előkészülettel már bátrabban szállhatunk szembe, mert ha más nem, de kukoricaszárunk szokott teremni.

Magyarországnak évenként több millió q. tengeriszára terem. Ez ezentul nem lesz pócsékká, hanem jól értékesíthető takarmánnyá váland, amely ekként hatalmas eszközzé válik állattenyésztésünk fejlődésének.)

BAROMFITENYÉSZTÉS.

Rovatvezető: Hreblay Emil.

A házinyultenyésztés üzemi költségei.

Ennek a tenyésztési ágazatnak éppen abban rejlik egyik nagy fontossága, hogy összes háziállataink között a legkevesebb igénynyel van fölruházva azon helyiséget illetőleg, melyben tenyésztését célozzuk. Tulajdonképpen házinyultenyésztésre elegendő felszereléssel bír az, kinek egy faladája van. Ezért tenyésztése még a városi kimért lakásokban, illetőleg annak valamely mellékhelyiségében is lehetséges. De hibát is követne el az, aki ok nélkül költségekbe verné magát, mert azok a nyerendő haszon rovására esnének s a gyenge eredmény ódiomával, mint lenni szokott, éppen a tenyésztést terhelné meg.

A nyulak elhelyezése elsősorban a körülményektől függ és így a tenyésztő, ahhoz képest, hogy micsoda helyiségekkel rendelkezik, telepíti őket valamely üres felszerbe, padlásra, vagy pláne valamely féltető alá a szabadba.

Esetleg azonban épít nekik egy külön istállót. Csupán a levegő és világosság az, amit azon helytől megkívánunk, ahol tenyésztésünk folyni fog. Az elhelyezésnél azán még lehetőleg arra kell törekedni, hogy az istállónak az eleje lehetőleg keleti irányban legyen, hogy az állatok a reggeli nap üdítő hatásában részesüljenek s ne a délutáni forró-árog lankasztó melegének legyenek kitéve. A légvonat elkerü-

* Helyt adunk e közleménynek, mert ez is csak beigazolja, hogy a tengeriszárt érdemes takarmánnyá feldolgozni. Abban azonban alaposan kételkedem, hogy a Bajzath-féle dobkosár-betét képes lenne a néha karvastagságú tengeriszárt elaprózni. E munkához éles késekkel, kaszákból álló munkafelületre van szükség. Bajzath dobkosár-betéte pedig csak rendes cséplőverőlécszin rovátkás. Ez a száraz tengeriszárt csak nagy erőszaktegetéssel és lassan fogja tudni nagyjából elaprózni. *Rovatvezető.*

negyven-ötven lépésnyire, mert a vad különbözőben könnyen elosonhatott volna közöttük észrevétlenül.

Muki bácsi, persze, nem itt kapott helyet. Valahol a nyíltabb vonalon gubbasztott; kétség-telenül pipával a szájában most is, ami egy okkal több volt, hogy ő rá ne menjen vaddisznó.

A hajók egyet-egyet bugva, ümmögve, a fák derekát kopogtatva s a sűrűség közé botjaikkal becsapkodva vonultak végig az éppen soros erdei parcellán. A vadászok reménykedve vártak, hogy mi lesz.

Egyszer csak elordítja magát valamelyik bratye az erdő mélyén: — Disznó! disznó! Ne bocsásd! Nu lásze, hej!...

A vad tehát megmozdult. A dolog komolylyá vált.

Azt hiszem, akadt közöttünk olyan is, akinek egy kicsit vaczogott a foga, ha nem is a félelemtől, de hát a vadászláztól.

Az egyik szomszédom keresztet vetett, s máig sem tudom, vajjon magához akarta-e imádkozni a disznót, vagy azt jelentette az áhitatos gasztus, hogy „apage satanas!”

„Disznó! disznó!” hangzott újból és most már szemfűllé váltunk mindannyian; vártuk, hol lőnek; ki lesz a szerencsés, akire rámegegy a vad.

Hat amint így lesem a pukkanást valahonnan, s magam is epedve sóvárgom, hogy bárcsak erre jönne a fekete vendég, hallom ám: „brumm-brumm!”

Alásszolgája! Tehát másnak kedvezett a szerencse. De alighogy ezt magamban elgondolom, megint hallom: „brumm-brumm!”

Óhó, ennek fele se tréfa. Ugylátszik, először elhibázták a disznót s most megint ráduplázott valaki.

Még elsem döntöttem, hol is lehetnek tulajdonképpen, megint szólt kétszer egymásután a puska: „brumm-brumm!”

De hiszen ez a hat lövés mind ugyanarról a pontról dördült el! Most már megállapíthatam a hang irányából.

„Brumm!”, ráadásul még egyszer, *hetedszer!* Azután csend.

No, itt nagy dolgok történtek. Hét lövés egymásután, mind egy helyről! Nincs másképpen, a disznó elesett, de még élt, s kegyelemlovéssekkal kellett végkép veszélytelenné tenni. De vajjon ki volt az szerencsés ficzko? Hm!

Alig vártam, hogy az immár végefelé járó hajást befejezzék. De a társaim még türelmetlenebbek voltak. Amint hajás után összekerültünk, mindenki mohón tudakolta: ki lőtt? mit lőtt? megvan-e a disznó?

Hamarosan megállapítottuk, hogy a lövések kint történtek az oldalállások valamelyikén. A disznó tehát ez egyszer ott tört ki, ahol senkise hitte volna.

Jött az erdőszél is és vállat vonva mondta: — Csakis Muki bácsi lődözhetett, ő van azon a ponton, ahonnan a lövések hallatszottak.

Mindenki együtt volt már, csak Muki bácsi hiányzott. Annál bizonyosabb, hogy ő a nap hőse. A disznójával van elfoglalva, azért nem siet közénk.

Hát akkor menjünk mink ő hozzát.

Gyors ütemben indultunk, mert nagyon kíváncsiak voltunk. Arról beszélgettünk, hogy Muki bácsit hogyan ünnepeljük. Voltak, akik bizonyosra vették, hogy most lőtt először disznót, tehát meg akarták csapni, fel akarták avatni vaddisznó-vadászszá. Mások ezt elleneztek. Nem kell bántani szegény öregot, hanem fizessen áldomást.

Még nem jutottunk dűlőre terveinkben, amikor már ott voltunk a Muki bácsi „standjánál”, ahol ő gögösen nézett felénk.

Egy pillanatig meghökkenve, bámulva állottunk, azután harsogó kacagásban törtünk ki.

Az öreg ur előtt tudniillik ott feküdt egy — mokus.

Arra puffogatott hétszer egymásután.

lésére szintén gondunk legyen, mert eziránt érzékeny minden állat és így a nyul is.

A házinyul-istálló épühet kőből, tég'ából, de ezek nagyobb befektetést igényelven, megmaradhat bátran a tenyésztő a legszokottabb nyul-istállanyagnál, a fánál, még pedig első sorban az imént említett használt faládát vehetjük tekintetbe. Ebből azután, annak deszkáit szétszedve, egész praktikus otthont adhat át jószágainak, melyben egy-kettőre meg fognak szokni a teszik földadatukat. Főzondját a jó tenyésztőnek a tisztántartás képezi. Barhol, de különösen zárt helyen való tenyésztésnél, ez az, aminek föltétlen betartása tenyésztőnknek mind nkor meg hozza a sikert és vele a hasznót. A tisztaság és kellő ápolás kizárja majdnem még a lehetőségét is a betegségeknek, melyek ellenkező esetben előbb-utóbb okvetlen meglátogatnak bennünket.

Nem tagdom, hogy a tenyészállatok beszerzése számottevő kiadással szokott járni. És ez így van helyesen. A jó anyagnak meg kell adni az árát. Már pedig, hogyha örömdőt és hasznót akarunk látni tenyésztőnkéből, akkor nem szabad sajnálnunk a kiváló tenyészanyag beszerzési költségeit. Ezek azonban egy párnál a mi viszonyaink között 10—12 koronánál nem szoktak magasabbra rugni. i. r.

GAZDASÁGI ROVARTAN.

Rovatvezető: Jablonowski József.

A fekete tücsök tömeges megjelenése.

I.

Az ez idei nyár második felében feltűnő nagy számban mutatkozott egy apró tücsök-faj, amely nemcsak a mezőt lepte el, hanem aug. végén és még inkább szeptemberben már a hazakba, kamarákba, magtarakba is betódult és szokatlan nagy tömegével mindenütt aggodalmat okozott. Ez utóbbit annyival nagyobb mértékben, mert a beolajkodó prücsök-sereg nemcsak alkalmatlankodott, hanem ragcsalásával többrendbeli kárt is okozott.

E kis prücsök-faj, mint arról több ízben személyesen is meggyőződtem, csakugyan megérdemli, hogy szemmel kísérjük, mert tömeges előfordulása esetleg rossz következményekkel járhat. Mert ha szaporodása egyhamar meg nem szakad, akkor a természetű növényeink elleneségeinek száma csakhamar megnövekedik egygyel.

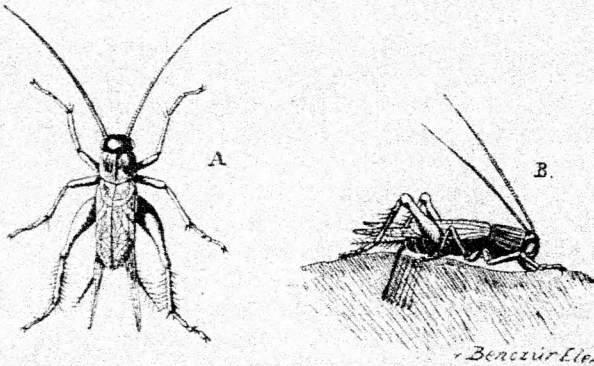
A szóban lévő tücsök nem azonos a tavaszi énekes tücsökkel, amely mezei tücsök (*Gryllus campestris*) néven ismeretes; a mi szaporodó faj a fekete tücsök (*Gryllus melanops* Charp., *desertus* Pall., *agricola* Ramb., *tristis* Serv. stb) nevű fajhoz tartozik és egészen más természetű, mint a naz. Közülük, hogy röviden jellemzem őket, majdnem ugyanolyan a különbség, mint amilyen a különbség a kobor oláh-czigány és az állandó lakással bíró polgárember között: a mezei tücsöknek csinos, földbe ásott lakása van és környékét tisztán

tartja, itt tanyázik, amíg élete tart, holott a fekete tücsök házatlan, hátán kenyere, vigan kóborol a világba és gond nélkül éli le napjeit. Termetre nézve is különböznek; a mezei tücsök nagy, természetes, nehézkes testű, olykor majdnem kétszerakkora nagy (18—26 mm.), mint amekkora a kisebb, fűgőbb és karcsubb fekete tücsök (12—17 mm.). Kicsi korukban, amikor a tücsök-fajok porontyai majdnem egyformák, arról lehet rájuk ismerni, hogy a mezei tücsök ugró (tehát hátulsó) lábának czombja a test felé tekintő részén vöröses-sárgás, a fekete tücsök czombja egészen fekete. S általában már ilyen korban is meglátszik a két fajon a későbbi különbség, mert míg a kisebb fekete tücsök lárváira mindenütt akadunk és betolakodnak kóborló természetükkel fogva mindenfelé, addig a mezei tücsök rideg mezei lakó marad, helyet, kis oduját nem hagyja el.

Valamint a sáskára, azonképpen a fekete tücsökre az utóbbi két-három évben a legjobb idők jártak. Van is mindenfelé elég látszatja! A szárazság felett kedvezett nekik fiatal korukban, teleléskor és fiasításkor is.

Most, a nyár végén bujtáló sok tücsök mind fiatal, amely szinte először érzi a közeleget telet és keres buvóhelyet, amely első sorban a nedvesség ellen védje: a hideg és a fagy azután nem árt neki. E fiatal tücsökök legtöbbször július-augusztusban (esetleg korábban is) jöhetnek a világra. Mert a kifejlődött fekete tücsök akadhat már ugyan kora tavasszal áprilisban is, de legtöbbször mégis csak inkább júniusban és júliusban rajzik, elvértve augusztusban is.

E rajzást egyébként ritkán látjuk, mert habár most eléggé boszant lépten-nyomon a bukdácsoló, szinte céltalanul kujtorgó tücsök:

175. ábra. A) A fekete tücsök himje felülről, B) ugyanannak nőtényő tojása lerakása közben. (Természetes nagyságban.)

nem ilyen ő, ha megnőtt. Ilyenkor nappal félrehúzódik és csak este és késő éjjel kél utra, hogy vigan dudolva, akarom mondani czirpelve mindegyik kérésse a párját. Ez idén június 5-én Ujszászon éjfélig kellett várnom a Budapestre induló vonatra. És mert aznap jó nagy utat tettem kocsin és forró napon, szinte jól esett utána egy kis pihenő, amikor kiültem az ujszászi úgynevezett „váróterem” elé. Az idő már éjfelhez közelgett, amikor magam körül és háram mezeit csak úgy csattogott-pattogott

valami rovar. A fekete tücsök volt, amely fejem felett szállott és vagy nekiment a falnak, vagy beröplött a váró-hajtékba s ott a padokon, asztalon, padlón vigan hancurozott. Majdnem csupa tücsök-menyecske volt, legény alig akadt köztük.

A tücsök-fajoknál ugyanis a gyöngébb nemet arról lehet megismerni, hogy a villaszerűen elálló két farknyulvány között vékony serteszerű, hegyen kissé megbunkosodó tojócsőve van, holott a him potrohának hegyén ez hiányzik és csak a két farknyulvány van. (Lásd a csatolt képen a tücsököt.)

A tücsök rajzáskor tojik és tojását este és éjjel egyenkint a földbe tojja. (Lásd a képen a B. sáskát.) Rövid idő múlva csakhamar kibujnak a majdnem hangya-apróságú kis tücsökök és szerteszet perregnek. Ugyanolyan alakúak, mint az öreg volt, de szárnyuk és a nőstényeknek ezenkívül a tojócsővük is még teljesen hiányzik. Színök sem olyan fekete, se lyemes fényű, mint az öregeké, hanem eleinte fehérek, majd nemeokára szürke, homályos lesz. A kis tücsök körülbelül az ősz derekáig tovább nő, fokozatosan olyan fekete színű lesz, mint az öreg és mint mondtam, ebben az évben még összesen négyszer, vagy ötször-hatszor vedlik. Mert ha nő és szűk lesz a bőre, leveti, ujját, bővebbet és tökéletesebbet kap. E vedlés hozzátartozik 12—15 napi időközben ismétlődik, de olykor hosszabb időközökben is. Az új bőre azért tökéletesebb, mert éppen rajta látszik meg, hogy a kis tücsök egyre jobban közeledik apjához alakjához. Rendesen a negyedik vedlés után meglátszik a hátán szárnyainak kicsi nyoma. A mellkas végén, a potroh hátán és két oldalán van 2—2 fekete pikkely, a leendő szárnyak első nyoma. A felsőnek látszó kurta pikkelyből az alsó, az alsó pikkelyből pedig a felső szárny lesz. Ugyanezen vedlés után kap a nőstény poronty egy kis tojócsövet is.

Még ez a nyárvégi, őszejei fejlődés tart, a tücsök nem tanyázik egy helyen s ha többed-magával is akad, tulajdonképpen még sem szereti a társaságot, hanem mindegyik külön-külön éli világát. Ha jóllakott, vagy ha igen meleg van, félrehúzódik, hűsöl. Göröngy alatt, kő alatt, földrepedésben, avar alatt: mindenütt talál magának való helyet. Hogy mit eszik? Mindenfélét, ami zöld és élő, s nem kétlem, hogy beleragad olykor kisebb állathoz, puha hernyóba, nyűbe. De ha ilyenkor meg is rág egy-két növényt, a kár nem igen ötlük fel, mert hisz a kisebb számban előforduló szerteszetled s nem egy helyen rág s így az itt is, ott is akadó kis rágás nem nyom sokat a latban. Azután júliusban, augusztusban miben is tenne kárt? A gabona be van takarítva; a kukorica érfelében, érése végén van. Ha egyik-másik takarmányfelében rág is, az a rendes száradással együtt nem tűnik fel. A kapások pedig, ha ilyenkor még a földben is vannak, védve vannak ellene, mert a tücsök nem ás, nem fáradoz, hogy gyomrát kielégítse.

Ilyen körülmények között tehát nem csoda, ha a fekete tücsökkel senki sem törődik s ha reá is talál, benne nem lát egyebet, mint a mező kis bohóczát, mely fűgőn szökdécsel

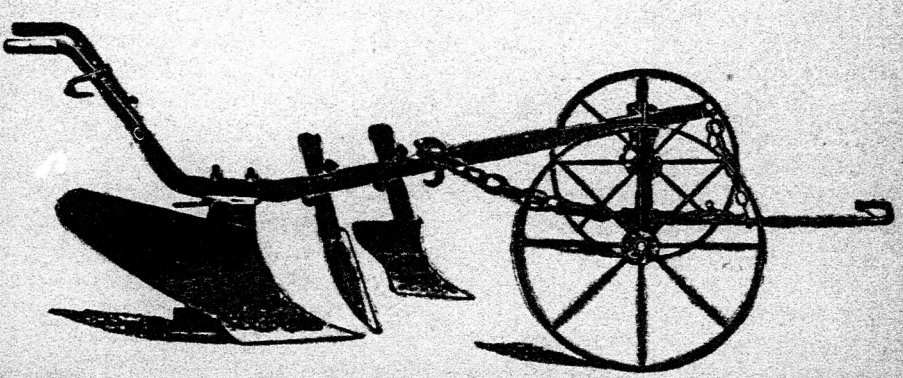
ACZÉLEKÉK

ajánlom a legjobban bevált szerkezetű teljesen aczél anyagból, pánczél aczélkormányokkal, tégelyaczélból készült ekefejjel **EGYES EGYETEMES** és **TÖBBVASU EKÉMET**, valamint talajmivelő eszközeimet **TELJES SZAVATOSSÁGGAL** olcsó ár és kedvező feltételek mellett

BÄCHER RUDOLF

KISZÁROLÁGOS
EKÉGYÁRA

BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCZA 68. SZ.
Magyarországi vezérkényviselő: **SZÜCS ZSIGMOND.**

göröngyöl-gő
bukdácsol, m

A hüvő
hamar végét
telelőre hajjt
csak száraz
gyök, kövek
valamely elh
felmászik egy
alá, repedés
száraz trágya
hagyogatott
Emlékszem, t
tem a bogar
lősz repedés
homokbányák
toltséve vas
lapul és dern
előbb-utóbb r

Az első
ismét kóboro
Fejlődése m
szárnytokja,
szabb lesz. O
csak az utols

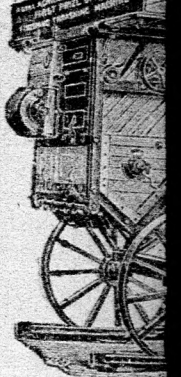
Eközben
vényevő, kárt
szőr jelenté
fiatal dohagy
velén 2—3 j
ban csekély
volt és erőse
2—3 levél a
érésig amugy
teljesen fejte
azonkívül, h
telepen is ká
még javarész
volt künt a
egy pár levél
fogtam a bag
sérülésen kiv
volt s maga

A hernyókere
kezdetben fig
tetten nem é

Pedig
tevése a szőlő
és Fehértemp
dult elő, hogy
a fakadó szőlő
olyan mohón
e kártétele m
szőlőlőncza

S ezzel
azt, amit e r
Házánk
véve, minden
emlékszem, a
a laza homo
legyen az fels
szőlőben, min
meg az ősz
denütt gyako
bejut s ott so
holott máskor

„Az ez
augusztus 22-
elszaporította

göröngy-ről-göröngyre, fűszál-ról-fűszálra ide-oda bukdácsol, míg végre eltűnik.

A hűvös idő s az őszi szél azonban csakhamar végét veti a tücsök kóborlásának és telelőre hajtja. E tekintetben nem válogatós, csak száraz legyen a téli szél. Nagy göröngyök, kövek alá csak úgy menekül, mint akár valamely elhagyott poczok, vagy ürügyukba; felmászik egyik-másik öreg fa derekára és kérge alá, repedésebe húzódik. A szántóföldön heverő száraz trágya, a lehullott lomb, a szerteszét hagyott gyom, fű, ha alja száraz, jó neki. Emlékszem, hogy amikor még kedvemre kerestem a bogarat, télen százzszámra szedtem a lész repedéseiből és bőven akadtam reá a homokbányákban a parti fecske odvaiban s a tollcséve vastagságu darázs-tanyákon. Itt meglapul és dermedt tagokkal várja az idejét, mely előbb-utóbb mégis csak elérkezik.

Az első tavaszi meleg napokon már ismét kóborol és vigan bolyong a világban. Fejlődése most tovább folyik. Ismét vedlik; szárnytokja, a nőstény tojócsöve egyre hosszabb lesz. Összesen hétszer vedlik; utána már csak az utolsó bőrváltás van és kész a tücsök.

Eközben táplálkozik, s mert inkább növényevő, kártékony is lehet; de a kár legtöbbszőr jelentéktelen. Két-három évvel láttam fiatal dohánypalántákat, amelyek mindenik levelén 2-3 jókora nagy lyuk volt. A kár azonban csekély volt. A kis növény egyébként ép volt és erősen fejlődött; a megragott legelső 2-3 levél amugyis kicsi lett volt és dohányérésig amugyis vesztett volna értékében, vagy teljesen fejletlenül maradt volna. Emlékszem azonkívül, hogy a családi állami szőlőoltványtelepen is kárt tett. Az eliskolázott oltványok még javarésze földben volt, csak néhánynak volt kúnt a hajtása. E hajtások mindegyikén egy pár levélke meg volt rágya. Eleinte gyanuba fogtam a bagolyféle hernyóját, noha a levél-szerűsége kívül egyéb nyomra vezető jel nem volt s maga a hernyó is mindenütt hiányzott. A hernyókereséskor fel-felzavart fekete tücsköt kezdetben figyelmen kívül hagytam, míg végre tetten nem értem, hogy ő a ludas.

Pedig nem ez volt ám első ilyen kártétele a szőlőben. 1888. és 1889-ben Verseczen és Fehértemplomán annyira tömegesen fordult elő, hogy a városok határában tavasszal a fakadó szőlő tele volt vele. A sok tücsök olyan mohón ette a szőlő fakadó hajtását, hogy e kártétele majdnem akkora volt, mint akár a szőlőfölcza hernyójának a rágása.

S ezzel majdnem el is mondtam volna azt, amit e rovarról eddig tudunk.

Hazánkban, talán a legészakibb részeket kivéve, mindenütt előfordul; homokon, amennyire emlékszem, alig fordul elő. Ugy látszik, hogy a laza homok nem neki való. Szántóföldön, legven az felszántva, akár nem, réten, legelőn, szőlőben, mindenütt lépten-nyomon akad. Most meg az őszi elején már befelé szorultva, mindenütt gyakori a panasz, hogy a házakba is bejut s ott sok bajt és kellemetlenséget okoz, holott máskor nem szokott itt tartózkodni.

Az ez évi rendkívüli szárazság, írja augusztus 22-én egy bihari panaszos, annyira elszaporította a tücsköket, hogy nemcsak min-

den mezőt, gypet ellep, hanem seregestől húzódik be lakásainkba is, ahol az éléskamrában kirág kenyeret, gyümölcsöt és minden élelmiszert; keresztülrágja a téli elrakott konzervek hólyagpapírjait, sőt lyukat rág a vászonneműeken. A szobákat csapatosan lepi, hangos potyogással idegessé tesz bennünket és aludni sem enged az ágyban, mert ugrándozva felkelti az alvókat. Szóval valóságos csapássá fejlődött.*

A Csongrádmegyében fekvő Sövényháza község határában levő, nagyobbára szikes és kopár legelővel határos Sirohegy telepen, folytatja egy másik augusztus 24-én, a mintában egyidejűleg a mai napon megküldött sáskafaj-szerű rovarok (fekete tücsök) nagy tömegben lepték el a hombárt, kamarákat s lakóházakat, felfalván a búzát, lisztet, kenyeret.*

Ismét egy más írja, hogy „a sáska községünkben nagyobb tömegekben észlelhető s nemcsak a mezőt, hanem az egyes lakóházakat is ellepték. Ezidőszerint a lakóházakban a kész gabonaneműeket pusztítják.*

Hasonlóképpen panaszkodik a következő is: „Ezen a vidéken (Felső-Torontál) a tücsök roppant nagy mértékben elterjedt. A földön csak úgy hemzseg. Mostan a burgonyaszedés ideje van és kitűnt, hogy a termésnek legalább harmada tönkre van téve a tücsöktől. A lakások is mindenütt teli vannak vele. Nagyon sokan panaszkodnak, hogy a szobában a ruhaneműeket tönkre teszi, mert több helyen összerágyja.“

Hogy a tücsök a szobába, lakásba behatolhat, az — mint említettem — elsősorban annak tulajdonitandó, hogy itt, e száraz helyeken telelő helyet keres. Ez tehát nem érthetetlen, csak szokatlan jelenség, amelynek magyarázata az, hogy a nagy tücsök-szám már künn el sem fér, hanem befelé szorul. Új a felsorolt panaszokban az, hogy a ruhát, a kész gabonát s a burgonyát bántja.

Ami a ruha-rongálást illeti, az első perczben érthetetlen. A növényi táplálékhoz hozzászokott gyomra miként bírja megemészteni ezt azt anyagot, legyen az akár növényi rost, akár állati szőr? A tücsök nem moly, így tehát olyan kártételről itt szó sincs, mintha a tücsök a megrongált ruhaneművel táplálkoznék. Itt határozottan csak pajkosságról van szó, amilyent már többen is megfigyeltek. A szapora tücsök most, hogy igen kedvez neki az idő, bőrébe sem fér. Régebbi megfigyelői közül csak Pungur Gyula feljegyzését ismetlem itt, amely a fekete tücsök 1875. évi megjelenéséről számol be. „Mikor a fekete színű (tücsök-) fajok s ezek között is leginkább a *Gryllus melas* Ch. (= fekete tücsök) nagyon elszaporodnak, nagy területű foltokban hullnak el a tengeri- és buza-vetésnek szárai, melyeket az említett állatok tövükön elrágogattak. Az 1875. évben az erdélyi Mezőségen már egyenes szárnyu rovarok (Orthoptera, sáska, szöcske) mellett a *Gryllus campestris* (mezel tücsök) és *melas* (fekete) fajok roppant nagy számmal bukkantak fel s aggodalomra méltó károkat okoztak a zsenge mezei termékekben. Ugyanazon évben Szilágymegye némely területén is igen elszaporodván s május végén és június elején nekiesvén a fiatal kuko-

riczavetéseknek, jelentékeny pusztításokat vittek véghez. 1876-ban s még a megelőző két évben is — habár ezekben kevesebb mértékben — a magyar Alföldön, különösen pedig Bács-Bodrog- és Torontálmegye némely vidékein igen nagy tömegekben és oly vészhozólag szaporodott el, hogy a földmivesek kénytelenek voltak ellenük irtóháborut indítani. Ilyen években azután falánk tehetetlenségükben a mezei munkásoknak félrerakott ruháit, kapcsáit, élelmiszeranyagait is megrongálják s amennyiben hozzáférnek, az élelmet is megtámadják s ha szerfelett nem is fogyasztanak belőle, de bepiszkolják. A többek között 1875-ben hullottam, hogy a kapások e miatt zugolódtak; s magam is láttam ilyen tücsök-lyukgatta tarisznyákat, kendőket stb. Egyik napszámom egy durva kenderből készült kenyértakaró ruhát mutatott, melynek egy négyszögletes területén 21 felig vagy egészen bevégzett kirágást számláltam meg. Az egyes lyukak olyanok voltak, mintha 2-4 mm. átmérőjű ólomsörét szakgatta volna keresztül a szövetet. Ilyen rongálásokról különben meggyőződhetünk, ha tikkasztó nyári napokban tücsköktől népesült helyeken ruhadarabokat terítünk ki, kivált ha kissé még vízzel be is fecskendjük. A tücsök — leginkább a fekete tücsök fejlődésük végén lévő porontyai — nem mulasztják el, hogy mihielyt félrevonultunk, hogy a szöveten állkapcsai orejét ki ne próbálják!“*)

Kárnak ez mindenesetre kár, de szerencsére nem olyan, hogy aggodalmat okozzon. Mindazonáltal, ahol a szobába, kamarába betolakodik, ott jó lesz meanel előbb kitakarítani és elpusztítani. Habár még fiatal, azért elég nagy arra nézve, hogy könnyen meg lehessen találni és elbánni vele. Jablonowski József.

(Vége következik.)

A marhalevelek hiányosságai.

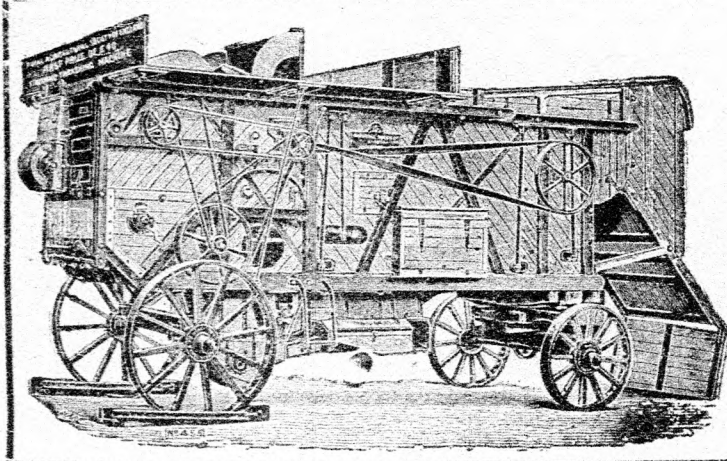
Ha jól tudom, az állategészségügyi törvények revíziójával az illetékes fórum most foglalkozik. Vagy csak akar. Egész bizonyosan nem tudom. De ha ezen módosítás megtörténik, valóságos áldás lesz az állattartó gazdaközönségre, mert hovatovább oda jutunk a kötetekre menő állategészségügyi törvényekkel, hogy az ilyen sok oldalról elfoglalt gazdaember, mint jó magam is, nem képes kiismerni magát a napról-napra szaporodó újabb és újabb szabályrendeletekben.

Azaz hogy rosszul fejeztem ki magam. Mert abban bizony már ma sem ismerjük ki magunkat!

Ezen ismerethiányosságnak aztán meg is van a szomorú következménye, amit elsősorban a gazdaember, másodsorban az állatkivitelünk éreznek meg.

A múlt évi száj- és körömfájás járványos betegség alkalmával történt meg velem, hogy a kezelésem alatt volt gazdaságban akkor lépett fel ezen gyalázatos nyavaja, amikor már egész biztosra vettem, hogy elkerülhetem, pedig a behuzolás ellen ami óvintézkedést csak

*) Pungur I.: A magyarországi tücsöktékélés természetrajza. Budapest 1891. — 36. old.

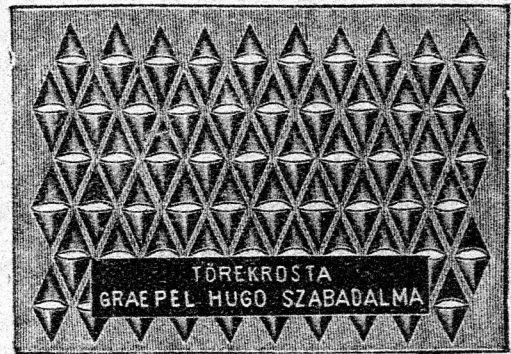
GRAEPEL HUGÓ, gépgyáros

Marshall Sons & Co. Limited vezérigénye, BUDAPEST, V ker., Váci-ut 40-46. sz.

Ajánlja: eredeti Marshall-féle gőzlokomobiljait, saját gyártmányu legújabb cséplőgépeit, szabadalmazott kombinált gabona- és lóherceséplőgépeit és szabadalmazott törekrostaít vaslemezéből. Eddig körülbelül 4000 darabot szállítottam. Legjobb sikerrel kipróbálva.

Hajlandó vagyok ezen rostát bármely cséplőgéphez 14 napi próbára küldeni és visszafogadni, ha nem jobb mint bármely más fajta törekrosta!

Gazdasági árjegyzéket, törekrosta-leírást, mintát és elismerő levélízüzetet kívánatra ingyen és bérmentve küldök.

meg lehetett tenni, azt a legapróbb részletekig végrehajtottam.

Hogy kerülhetett hát hozzám, mikor addig abban a járásban, ahol hire nem volt?

Ugy, hogy a szomszéd járásban egyik gazdatársam, akinél a szájfájás meglehetősen sok kalamitást okozott, a betegség megszűnte után, ismeretlen okok miatt, nem nyert a zárlat (ausztriai szállításra) alól feloldást, a hízó ökreit pedig nem tarthatta a gazdaságában, szállítania okvetlen kellett. Tehát áthajtatta a kérdéses marhát az én járásomban fekvő birtokára. Az itteni jegyzőségénél váltva rá járlatot, ugyancsak az itteni végállomástól szépen expedált, amely ténykedése által önmagának néhány száz korona hasznot szerezve, az egész járás szarvasmarha állományát befertőzte, miáltal nekünk szép pár ezer kor. kárt okozott.

De hát mikép történhetik ez meg? Kérdezi az olyan t. olvasó, aki még nem volt ilyen szállításra kényszerítve?

A mai marhalevel-rendszer mellett nagyon könnyen. Ugyanis a fenti szerencsés helyzetben élő gazdaember, ha az egyik birtoka olyan község vagy járás székhelyének közelében van, ahol még nincs semmi baj, tehát szabad a vásár, ott kér a záros és elszállítandó marhájára zárlatot. Annyi esze azonban mindeniknek van, hogy nem fogja azt elmesélni, miszerint ő a másik járás vagy község határában levő marhájára kéri azt.

Igen természetesen a jegyzőtől sem kívánható, hogy erről meggyőződést szerezzen. De meg ha akarna sem tud. A mai járlat rendszerénél az teljes lehetetlenség! Azt sem lehet kívánni tőle, hogy kocsióra üljön és az igazolandó marhát megnézze. Ha azonban ez történe is, feltéve, de meg nem engedve, úgy az ilyen módon líferáló tulajdonos azon is könnyen segítsen, még pedig azért, hogy a marhát a járlat beszerzése előtt már áthajánja.

Nézzük csak, mi is akar ma a marhalevel lenni és mi is annak a célja?

Közokirat az, mely arra szolgál, hogy háziállataink adás-vevésekor az azokra vonatkozó tulajdonjogot igazolja, azok egészségi állapotát és az állatok forgalmának esetére előírt ellenőrzés megtörténtét tanúsítsa.

Hát ilyen közokirat-e ez ma? Nyugodt lelkiismerettel megadhatjuk rá a választ, hogy: nem.

A tulajdonjog igazolását kétségbevonhatjuk, ha figyelembe vesszük a marhalevel könnyű beszerzési módját, aminek illusztrálására csak egyetlen esetet mondok el a sok közül, ami előzőt mintegy tíz évvel ép velem történt meg.

Abban az időben Szlavónia északi részében, közvetlen a Dráva mellett fekvő, Somogy-megyével határos gazdaságban voltam alkalmazva. Egy este bejött hozzám a kanászszámadó, hogy adjak neki cédulát az ő és testvérei sertései részére, 30 darabra, amit ők a háznál tartanak, pénzre van szükségük, elég nekik ami az urasági falkában van stb. Adtam neki bizonylatot, amelynek alapján az illetékes jegyzőségénél a járlatokat beszerezte. A szigetvári országos vásáron a sertéseim tul is adott.

Ugy két hónap múlva beidéznék engem a verőcei bírósághoz és kérdőre vonnak, hogy mi jogon adtam én X napon a kanász-számadó és társai által ellopott sertésekre bizonylatot, amely bizonylat alapján azoknak sikerült járlatokat szerezni és a lopott sertéseken tulajdoni.

Valami háromszori tárgyalásomba került, amíg a jóhiszeműségemet bizonyítva látták a horvát hatóságok.

Az egészségi állapot igazolásának a nem teljesítését pedig hinneem kell, a cikkemben fentebb leírt szájfájás és körömfájás behurcolása miatt!

Hogy az állatok forgalmának az ellenőrzését meg éppen nem teljesíti a mai marhalevel, nem akarom mással indokolni, mint csupán azon egy, mindannyiunk által ismert körülménnyel, hogy én még nem láttam egyetlen

egy olyan marhalevelet sem, (azt hiszem azonban, hogy más sem) amelyiken fel lett volna tüntetve több tulajdonosnak a neve, mint azé az egyé, akitől az állat hozzánk került. Pedig az merő képtelenség, hogy annak az állatnak több gazdája nem lett volna, vagy hogy minden eladónak az a saját nevelése volna.

Tisztelettel kérdézem tehát, mikép ellenőrzi a mai marhalevel az állat forgalmát?

Hiszen amíg egy állat haszoncélul szolgál, addig 6—10 gazdát is cserél! Hol látható ez a mai marhalevelén feltüntetve?

Sehol!

Mikép lehet azt a mai marhalevelekből kiböngészni?

Sehogy!

Pedig nagyon kívánatos és annál hasznosabb dolog volna, ha a fent elsorolt szolgálatakat teljesítené. A mai forma és rendszer mellett azonban ez nem vibető keresztül, de nem is kívánható. Segíteni azonban nagyon könnyen lehetne rajta, még pedig azzal, hogy minden állatnak egy bizonyos korában köteleztessék annak a tulajdonosa, egy olyan marhalevelét beszerzésére, amely az állatot soha el nem hagyhatja és amely marhalevel, amikor az állat megemmisült, szintén semmisítették meg azon célból, hogy az semmiféle félreértésre vagy visszaélésre okot ne szolgáltatson. Az ilyen marhaleveleket vagy könyvnek aztán birnia kellene mindazon rovatokkal, amelyek helyet adnak mindazon beirandó dolgoknak, amelyek az igazságnak megfelelően igazolják időről-időre, hogy az állat: 1. eredetileg honnan származott, 2. kik voltak a tulajdonosok, 3. záros helyről (betegség miatt) való-e, 4. kor, 5. ivar, 6. szín, 7. különös ismertető jegyei, 8. bélyegzés, 9. számozás és 10. milyen célra adatott el.

Sokan azt fogják mondani a t. olvasók közül, hogy ez nagyon sok munkával járna. Lehet, hogy igazok is van. Én azonban ezen nézeteket már csak azért sem oszthatom, mert szerintem jóval kevesebb időt gondolok ez állandó marhalevel előkészítésével eltölteni, mintha összeszámitom, hogy csak 5—6 ezidőszerű marhalevelnek az átíratás, beiktatás, ellajstromozás, irányítás és az új járlatoknak a megírása mennyi időt vesz igénybe.

Ha meg figyelembe vesszük azon körülményt, hogy egyes körjegyzőségek községeiben a marhalevelek kiállítása reá van bízva sok esetben egy irni-olvasni alig tudó emberre, aki bizony az állategészségügyi rendeleteket csak annyira ismeri, mint jó magam a csillagászatot, akkor meg épen indokolt egy olyan marhalevel-rendszert létesíteni, ami ezen kis községi hatalmaktól ezt a sokszor nagyfontosságú hatáskört megvonja.

Nem célozom valami hosszasan tárgyalni a kérdést, de még sem hagyhatom említés nélkül az ebből származó egyik-másik igen fontos előnyt. A legmegbecsülendőbb ezek közül az, hogy járványos betegség esetén a járvány egy-egy helyre szoruló, az állatokkal tovább nem hurcolható. Ez már magában véve is elég ok lenne arra, hogy a mai állapot egy más, megfelelőbbel módosítsassék. A második és nem kisebb ok, hogy az állatot vásárló gazdaember tisztában volna azzal, miféle állat az, amit meg akar venni?! Ma ezzel csak akkor van tisztában, ha megbízható törzstenyészetből vásárolja az állatját. Pedig sokszor oly cifra „pedigree”-vel van annak a származása igazolva, hogy a szíves vásárló már csak ennek a kedvéért is megveszi és adja alkalomadtával, amikor az állatnak a rossz tulajdonságait megismerte, ugyancsak a „pedigree”-vel tovább. Ilyen „pedigree”-t egy vándorzigány vezérnél láttam tucatszámra, kitöltetlenül. Azóta nem sokat bizok én benne!

Ismerek egy gazdaságot, ahol most a harmadik éve, hogy örökösén zár alatt vannak. Megkezdte a zárt a lépfene, aztán jött a szájfájás és körömfájás, ezt követte a rühkór, utána a sertésvész, azután sorban az egész országban feltalálható nyavalya. Mikor már több fajta nem

volt hátra, akkor újból megkezdődött a lépfene miatt a zárlat. Pedig — és ez nagy szó — a gazdaságban soha nem fordult elő ezen esetek egyike sem. Igen, de véletlenségből 7 községgel határos a gazdaság, amely községek egyike sincs 40 kilométernél nagyobb távolságra. Így aztán vagy az egyik, vagy a másik község révén az állat-forgalma örökösén korlátozva van. Hanem azért ott is hizlalnak, adnak-vesznek, hol engedélyvel, hol „ügyességgel”, mert hiszen másképpen bezárhatná a boltját és elmehetne koldulni.

Ezen botrányos állapotnak azon a vidéken nem mások az okozói, mint a kupeczkedő dohányos kertészek és a cselédség. Ezt tudják is az ottani hatóságok, de nem tudnak ellene mit tenni. Míg ha állandó marhalevelekkel ellátva adnak-vennek az állatjaikat, tudom, hogy kevesebbet járnának vásárra. Ha pedig ezek kevesebbet faluznának, még a kóbor cigányok sem tudnának annyi kétéves származású paripát a vásárookra kiállítani. Ez pedig megfizetné a járványos betegségek csökkenésével ezen nagyon kevésbe kerülő intézkedésnek a sokszoros díját.

Nem képzelek bosszantóbb dolgot, mint amikor az oly sok fáradsággal küzdő gazdaember tavasszal, amikor már a hízóállataival majdnem készen van és szépen kiszámítja magának, hogy pár hét múlva az ő hizott ürüjéért mennyit kap, annak az árát mire fordítja stb., jön a főszolgabírósi utazás, hogy: . . . Miután a pa-tetvesi gazdaságban a rühkór megállapított, megállapított pedig az X dohányos lovás. A betegség megszüntétől számított bizonyos határidő elteltéig a juh, kecske stb. állatokra a szoros zár elrendeltek! . . . stb.

Tessék aztán ürüt hizlalni!

Vagy az sem alábbvaló dolog, amikor a másik üzenet jön, hogy „Y” cselédnek az elhullott tehenén a lépfene tünetei megállapítottak stb.

Ilyenkor a szegény gazdaembernek a haja nemcsak őszül, hanem valósággal hull.

Szídja aztán a parasztot, azoknak a szentjeit, a szolgabírókat, végül a magas kormányt azért, mert olyan szabályrendeletekkel akar a bajon segíteni, amelyek ugy sem érnek semmit.

Hát van igazság a földön? Hiszen az a dohányos sem vette volna meg azt a rühes lovat, vagy az a cseléd sem vásárolt olyan embertől, akinek nem lett volna jó Rédiája. Minek eresztik be a beteg marhát a vásárra? Vagy minek adnak beteg jószágra Rédiát? Én nálam nem kapta, magával hozta azt a bajt!

Nem adnak arra tudva Rédiát. Hanem van annyi esze az eladónak is, hogy az ilyen gyanús állatra azokkal a bizonyos módokkal kerít marhalevelet, amit fentebb volt szerencsém részletezni.

Azt kérdezhetnők, hogy hát akkor minek van a járási orvos néhányad magával az országos vagy másforma vásárokon? Erre is megfelelek.

Azéri, hogy a vásárra érkező állatokat megvizsgálják. (Mintha bizony minden disznót lefogathatnának!) De korántsem azért, hogy a kerülő uton szerzett marhaleveleket kinyomozzák.

Azután megvizsgálhatja már az a beérkező állatot. Ha meg is találta a beteget, azzal már nem segíthet a bajon. Meri amíg az ő szeme elibe került, ki tudná megmondani, hogy amíg a vásárra ért, hány állatot fertőzött be? Ha pedig ez nem történt volna meg, bizonyos-e abban valaki, hogy az a levegőben utazva, azt az országutat, amelyiken a vásárra ért, nem fertőzte be? Ami újból elég ahhoz, hogy az egész vidék gazdástól, barmostól, vagyonostól megcsenvedjen érte.

Hiszen ép az ilyen módon vásárra jutó marha az egyenes utat kerülve, sokszor ötször olyan területet beferőz, mintha a rendes uton jött volna. Jaj de ha ott nem adnak rá Rédiát. Eladni meg el kell adni, mert valami baja van. Csak nem engedi a szegény ember, hogy a nyakán dögöljön meg. Vagy ha nem döglené is meg, de leromlana. Akkor meg felényit sem

adnak azokra a jegy jószág

gyanul

denáro

janak

kérésü

leszün

kényte

téssel

marhá

kötelez

árral is

az ily

hogy z

sikerül

más á

kesitén

fentiek

hozza

ismerő

jainak

a marh

E

sokat

A

A

kezetek

szombá

tájának

gresszu

képvise

I

emléke

sége ak

tot a

kívánja

törekvé

anyagá

A

az az

a n

kérdést

az öné

tanui v

írja zás

fegyver

nem eg

de fell

erélyes

s megé

a mi je

keretet

gulását

gresszu

egy hat

A

beszéd

téhermen

tosságá

csak ig

birtokos

adósság

zésére

a folyán

halad, a

feljebb

után, m

néhány

tek meg

A

a nagy

tek álta

a muta

Magyar

nek ere

ugy, m

Európá

államab

a római

adnak érte. Ejh! Szóljunk Sándor öcsémnek, azoknál nincs lezárva a marha, majd kér ott a jegyzőtől passzust, mintha a magáé volna a jószág!...

A harmadik nap már a vásárban van a gyanus marhával.

Hogy ne kelne el? Hiszen odaadja mindenáron!

Tisztelettel kérem gazdatársaimat, szólnak hozzá az ügyhöz, bátha meghallgattatik a kérésünk. Így talán az örökös zár alól is fel leszünk olykor-olykor oldva és nem leszünk kénytelenek az eladandó állatainkat oly kikötéssel bocsátani áruba, hogy: „Ha az eladott marhák a szabad vásárra nem mehetnek, úgy kötelezzük magunkat azokért X%-al kevesebb árral is megelegedni!” Mert én attól félek, hogy az ily vételekkel még talán a vevő is azon van, hogy zárlat alá kerüljünk. Neki aztán sokszor sikerül a mi egészséges és záros állatainkat, más állomáson berakva, a valóságos áron értékesíteni.

Hogy ez neki könnyen sikerül, azt a fentiekből következtetni is lehetne. Nem kell hozzá egyéb, mint a közelben valamelyik ismerősét arra kérni, hogy a szállítandó állatainak váltson marhalevelet és pár napra adjon a marhájának helyet.

Ezért a szivességért mostanában nem is sokat kérnek!

J. T.

A „Hangya” kongresszusa.

A kötelekbe tartozó fogyasztási szövetkezetek vezetőinek élénk részvételével ült össze szombaton, e hó 14-én délelőtt, a „Köztelek” palotájának díszes nagytermében, a Hangya kongresszusa, amelyen Ivánka Oszkár országgyűlési képviselő, a Hangya alelnöke elnökölt.

Ivánka Oszkár elnöki megnyitójában megemlékezett Károlyi Sándor grófról, kit betegsége akadályozott a megjelenésben, majd rámutatott a szövetkezetek igazi hivatására. Szervezni kívánja a népet az állam- és társadalombontó törekvések ellen oly módon, hogy feltalálják az anyagi és erkölcsi jólét útjait.

Az elnöki megnyitó beszéd szenzációja az az őszinte, nyílt megnyilatkozás, ugyszintén az a nyugodt melótság, amellyel a szociális kérdést fejtegetései tárgyává tette. Rámutatott az önérdékek borzasztó harcára, amelynek tanui vagyunk; minden osztály az önérdéket írja zászlójára, egyik se nagyon válogatós a feyyerekben. A szociálizmus törekvései között nem egy van olyan, amelyik nem jogosulatlan, de felforgató propagandáját utasítsuk vissza erőlyesen. A nép jogainak liberális kiterjesztése s megélhetési föltételeinek biztosítása: ez legyen a mi jelszavunk s mutassuk meg a népnek a keretet, amelyben jogait érvényesítheti, boldogulását kiküzdheti. Ilyen keret ez a mai kongresszus, amely a magyar szövetkezeti munkát egy hatalmas lépéssel ismét előbbre fogja vinni.

Az élénk helyesléssel fogadott megnyitó beszéd utá Bernát István tartott előadást a földtehermentesítésről. Rámutatott a kérdés nagy fontosságára. Utalt arra, hogy nálunk a baj nemcsak igen nagy arányokat öltött, hogy a földbirtokos jövedelmének nagyobb felét kénytelen adósságok kamatainak és közszolgáltatások fedezésére fordítani, hanem az is bizonyos, hogy ez a folyamat ellenakció nélkül napról-napra tovább halad, a baj elmérgesül s végül is gazdáink legfeljebb sirhatni fognak az után a szabadság után, melyet nem is több mint ötven és egy-néhány év előtt annyi lelkesedés között szereztek meg a földbirtokosok.

A legutóbbi időkig Magyarországon abban a nagy tévedésben voltak a merkantilista nézetek által vezetett írók, sőt politikusok is, hogy a mutatkozó eladósodás különleges jelensége Magyarországnak és a magyarság nemzeti bűneinek eredménye. Kifejti azután, hogy ez nincs így, mert Németországban, Ausztriában és Európának ugyszólván minden jelentékenyebb államában, ahol az ingótoke hatalomra került s a római jognak a forgalom szabadságára vonat-

kozó elvei érvényesültek, bekövetkezett az eladósulás.

Áttér ezután a részletek vázolására s azzal fejezi be előadását, hogy addig is, míg a törvényhozásnak módjában lesz ezzel a kérdéssel foglalkozni, társadalmi uton mindent meg kell tenni ellene, nevezetesen igénybe kell venni azokat az aránylag olcsó kölcsönöket, melyeket a Kisbirtokosok Földhitelintézetével szövetkezett Országos Központi Hitelszövetkezet nyújt.

A helyesléssel fogadott előadás után Balogh Elemér, a „Hangya” ügyvezető igazgatója tartott előadást az egyenlő teherviselésről. Ezzel a jelszóval az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés agitál országszerte s annak érvényesítésére a kereskedelmi és pénzügyi minisztériumhoz memorandumot is intézett. Az agitáció éle a fogyasztási szövetkezetek adókedvezménye ellen irányul. Ez ugyan nem több, mint évi hat korona minden 1000 korona befizetett tőke után, de csakis oly szövetkezeteknél, melyek kizárólag tagjaiknak adnak el. Előadó ezt az elvet igazságosnak tartja, de szükségesnek tartotta megállapítani, hogy a szatócok fizetnek-e több adót, vagy pedig a szövetkezetek? Eddig 133 község adatait sikerült beszerezni. Ezekben a fogyasztó-szövetkezetek megalakulása előtt 588 szatóc működött s ezek kerek összegben 32,698 korona egyenes adót fizetnek (ma ugyanott 580 szatóc 34,000 korona adót fizet). Ezekkel szemben a 133 fogyasztási szövetkezetre 1904-ben 18,856 korona adót róttak. Egy-egy szatóc átlagos adója 60 korona, egy-egy szövetkezeté pedig 142 korona.

Indítványozza, hogy csatlakozzék a kongresszus ezen anomália megszüntetése végett az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés akciójához, amely végeredményben a szövetkezetek adójának leszállításához is vezethet. A kongresszus az indítványt egyhangulag elfogadta.

Szilassy Zoltán országgyűlési képviselő, az OMGE. szerkesztő-titkárja tartott ezután előadást a szövetkezeti értékesítésről. Az érdekes előadást egész szövegében közzétűk a „Köztelek” mult számában.

A nagy tetszéssel fogadott előadás után Balogh Elemér mondta el a felvetett eszmék gyakorlati megvalósítására vonatkozó véleményét. Az értékesítés nagy akadályja, hogy a gazdák nem termelnek egyöntetűen. Szükséges tehát, hogy azon czikkeket termelésük, amelyek eladásával a „Hangya” foglalkozik — rendszeresen szervezze egy-egy községben.

Szabó Sándor dr., Hódossy Béla (Sárospatak), Szilassy Zoltán, Rubinek Gyula és mások felszólalása után a kongresszus hozzájárult az előadó és Balogh Elemér által felvetett eszméhez.

Ezután következett Meskó Pal előadása a földhasználatról szövetkezetekről. Előadását a verseczi kisgazdák példájának ismertetésével kezdte, akik Haasi Szilárd dr. kezdesére egyelőre közös utáépítésre szövetkeztek, majd közösen földet béreltek és ez a vállalkozásuk olyan sikerrel járt, hogy ma valamennyinek tekintélyes vagyona van. Az ehhez hasonló, ma már nem ritka példák mutatják, hogy a vagyonosodás utja az, ha a kisgazdák szövetkezve hasznóhajtó vállalkozásokba bocsátkoznak.

Ajánlja a földbirtokosokat. A Magyar Gazdaszövetség kezére fog járni a földet bérelni akaró kisgazdáknak. Alkalmos módja az annak, hogy a szociális kérdés méregfogait kivegyék: ez az igazi földosztás, amit pedig ma a népmítók oszlogató jelszó gyanánt használnak.

Eljenzés és taps követte az előadó szavait, majd Andrassy Kálmán és Steuer György dr. hozzájárulása után Németh Gábor himódi plébános tartott előadást egy falusi szövetkezet vezetéséről és eredményeiről. Ez a szövetkezet a himódi (Sopronm.) fogyasztó szövetkezet, 1900-ban alakult, az üzletet alig 2000 korona befizetett tőkével kezdte. E ső évben 3966 korona forgalmat ért el, 1904-ben már közel 27 ezer korona volt a forgalma, a folyó évben pedig több lesz, mint 30,000 korona. A mult évben a szövetkezet 8 és fél százalékot adott.

Ezután Szabó Sándor sárospataki jogakadémiai tanár napirenden kívül magasztalólag emlékezve meg azokról az érdemekről, melyeket Károlyi Sándor gróf a szövetkezeti élet körül szerzett, indítványozza, hogy a kongresszus fejezze ki neki alkalmas módon háláját. Indítványozza egyuttal, hogy a Hangya tegye lehetővé, hogy Károlyi Sándor gróf arczképét valamennyi szövetkezet megszerzhesse.

Mindkét indítványt nagy lelkesedéssel elfogadták.

Délben megszakították a tanácskozásokat s a kongresszus tagjai közös ebédre gyűltek össze. Förster Aurél, Ivánka Oszkár és mások mondtak lelkes felköszöntőket. A kongresszus tagjai a lakoma alatt elénekelték a Himnuszt.

Délután fél 4 órakor folytatták a tanácskozásokat. Első sorban Balogh Elemér a Hangya ügyvezető igazgatója ismertette a svájci szövetkezetek ellenőrzési rendszerét, s ajánlja meghonosításra. Hasonló ellenőrzési rendszert mutatott be Irányi Jenő, a somorjai szövetkezet vezetője is.

Ezután a gyakorlati kérdéseket vitatták meg. Balogh Elemér utalt arra, hogy a vidéki szövetkezetek hátrányban vannak a kereskedőkkel szemben, mivel egyetlen szakértőjük a fizetett üzletvezető, aki még hozzá gyakran változik, a viszonyokat nem ismeri és ami fő, a saját érdekét legtöbbször a szövetkezet érdekei fölé helyezi. Ajánlja ennél fogva, hogy szorítsa a szövetkezet igazgatósága az üzletvezető hatáskörét kizárólag csak az árkezelésre és a tagok kiszolgálására és tartsa fenn magának az árak megrendelésének jogát.

Többek felszólalása után Ivánka Oszkár rövid beszéddel berekesztette a kongresszust.

Este a nagygyűlés tagjai tiszteletére diszelőadás volt a Nemzeti Színházban. Előadásra Rákosi Viktor „Elnémultharangok” című darabja került.

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:

	Oldal
Köztárházi szövetkezetek	1721
A marhalevelek hiányosságai	1725
A „Hangya” kongresszusa	1727
Tárca.	
Muki bácsi diadala	1722
Állategészségügy.	
A vembesség jeleiről	1722
Gazdasági gépészet.	
A kukoricaszár-kévék takarmányozásra való felhasználásáról	1723
Baromfitenyésztés.	
A házinyuldenyésztés üzemi költségei	1723
Gazdasági rovartan.	
A fekete tücsök tömeges megjelenése	1724
Vegyések.	1727
Megerősítés. — Új gazdasági tudósítók. — A Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesülete. — Yorkshirerenyészlet Brassó vármegyében. — Nick Ede üneplése. — Gazdaggyűlés Kecskeméten. — Jutalmak szőlőfelújításért. — Menlóárverés. — Komlóbírek. — Tenyészállatkiosztás. — Népies mintagazdaság Bezdánban. — Egészségi bizonyítvány husküdeményekhez	1727
Kereskedelem, tőzsde.	1728

Megerősítés. A földmívelésügyi m. kir. miniszter Körmeny Péter ideiglenes minőségű vetőmagvizsgáló állomási segédet ezen állásában végleg megerősítette.

Új gazdasági tudósítók. A m. kir. földmívelésügyi miniszter Zólyom vármegye zólyomi járására nézve Andaházy Béla dobronyai lakost, Hont vármegye ipolysági járására nézve Farkas Géza drégelypalankai lakost, Bars vármegye garamszentkereszt járására nézve Sváby János körmöczbányai lakost, Temes vármegye rékási járására nézve Vály Endre temesrékasi lakost, Gömör-Kishont vármegye rimaszombati járására nézve Szakall István zabropusztai lakost, ugyan-ezen vármegye garamvölgyi járására nézve Brodszky Gyula vereskői lakost, Bíranya vármegye szentlőrinczi járására nézve Ujváry Géza szabad-szentkirályi lakost és Somogyvármegye marczali-i járására nézve Jakab Máltyás balatonszentgyörgyi lakost a gazdasági tudósítói tiszttel bizta meg.

A Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesülete most tartotta a nyári szünet után elő igazgató választmányi ülését Bernát Béla országgyűlési képviselő elnöklete alatt a tagok nagy érdeklődése mellett. Az ülésen Drucker

Jenő dr. igazgató beszámolt az egyesület által Tatra-Lomniczon rendezett borkiállításról, a mátrafüredi, dicsőszentmártoni, gyulafehérvári szőlősgazda gyűlésekről, az Erdélyben rendezett szőlészeti és borászati tanulmányutról, mely bőséges tapasztalatokkal járt az ottani szőlő-kultúra, a filoxerapusztítás és a rekonstrukció dolgában. Előterjesztette ezután az egyesület legközelebbi munkatervét, melynek főbb részei: az értékesítés előmozdítása, a szakértelem fejlesztése, stb. Az előterjesztés nagyobb vitát keltett, amelyben csaknem az összes jelen voltak részt vettek. Ezután új tagokat vettek föl. Ugyancsak most tartott ülést az egyesület *irodalmi szakosztálya* is Molnár István dr. elnöke alatt, előadó Ballay Jenő titkár volt. Az ülésen elhatározták, hogy a „Bortermelés fokozása” című múlt évi meddő irodalmi pályázatot jövő hónapban újra kihirdetik s egyúttal a „Szőlő trágázása” című folyó évi pályázatra beérkezett munkák elbírálására bizottságot küldtek ki.

Yorkshire-tenyésztés Brassó vármegyében. A földmivelésügyi kormány a hussertések elterjesztésére Angliából importált yorkshire tenyésztő osztagot küldte Brassó vármegyébe. A tenyésztők ugyanazon az áron kapják, amennyire az állam vásárolta, a szállítási költségeket is az állam viseli és az importált állomány biztosítási költségeit másfél évre 50,000 kor. kárig az állam viseli s ha a kár 50,000 koronánál nagyobb lenne, járulnak a tenyésztők a biztosításhoz legfeljebb 10% erejéig. A kiosztás a jövő hónapban történik. Egy-egy yorkshirei importált kocza ára 160-220 korona. Ahol a lakosság koczákat vásárol, a tenyészpapaállatot a község fogja beszerezni. Ezzel kapcsolatosan említjük meg azt is, hogy néhány napilapban a yorkshirei tenyészanyag importjáról teljesen alaptalan és tájékozatlan ismertetés jelent meg. Erre vonatkozólag a következőket közöljük: A hussertésenyésztés fellendítésére a gazdák óhajára még a Tiszaminiszterium egy millió koronát engedélyezett, közvetlenül Angliából importálandó yorkshirei tenyészanyag vételére, melyet a tejszövetkezetek tagjainak teljes árban osztanak szét. A kormány tehát csak közvetítette a dolgot, de mert a vétel visszafizettetett, az állam nem költ pénzből semmit. A minden egyes állításában valótlan ujság-cikk belevonja György Endre földmivelésügyi minisztert is, holott György Endre ezen üzlet-től mint londoni szak tudósító is távol állott. Ama valótlan állítással szemben, hogy a gazdák nem akarnak tudni a yorkshirei importról, elég annak a megállapítása, hogy a földmivelésügyi miniszteriumtól ma is több oldalról kéri, folytassa az akciót. Hogy a mi klímánk a yorkshirei fajnak továbbtenyésztésre és meghonosításra teljesen alkalmatlan lenne, ennek valótlanúsága abból tűnik ki, hogy évtizedek óta

tenyésztik és pedig nagy sikerrel ezt a fajt hazánkban is.

Nick Ede ünneplése. Nick Ede kir. tanácsost, a gödöllői koronauradalom igazgatóját, a Magyar Gazdatisztek és Erdőtisztek Országos Egyesületének alelnökét szép ünneplésben részesítették tisztelői abból az alkalomból, hogy fáradozásai révén Gödöllőn megalakult a fogyasztó és értékesítő szövetkezet. Az Erzsébet szállóban lakomát rendeztek a tiszteletére, melyen 100-nál többen vettek részt s ugyanakkor adták át a szövetkezeti tagok ajándékát is: művészi kivitelű órát, mely a munkát ábrázoló szoborművel van díszítve. A lakoma alatt Podhorányi József pápai kamarás köszöntötte fel elsősorban Nick Edét, majd Rózsa Istvánt, aki a szövetkezetet köszönetét tolmácsolta. Felköszöntött mondta még Nyíry Lajos a gödöllői polgári kör, ifj. Szabó Kálmán a tűzoltóság nevében.

Gazdaggyűlés Kecskeméten. A Kecskeméti Gazdasági Egyesület november hó közepé táján gazdaggyűlést rendez s felkérte Bernát Istvánt, a Magyar Gazdaszövetség igazgatóját, hogy a gyűlésen a földtehermentesítésről tartson előadást.

Jutalmak szőlőfelújításért. A Tolnamegyei Gazdasági Egyesület szőlőfelújítási jutalmait most ítélte oda: oltványvesszőkért Grósz Abris (Máza), Lékács Sándor (Szekszárd) nyerték el a főbb jutalmakat; honi szőlőért Rozmayer Ferencz (Tolna), Kriecz Antal (Tevel), Keplinger Géza (Szekszárd), Döry Frigyes (Paradicsom) nyertek kitüntetést.

Ménlóárverés. Vasárnap végződött be a Tattersaliban a szokásos őszi ménlóvásár. Fel lett hajtva 25 bejelentő tulajdonából 43 darab angol telivér és 3 tulajdonostól 3 darab arabs- és lippizzai véru ménló. Utóbbiakból testalkati hibák következtében egy sem akadt vásárlóra. Az angol telivérek közül azonban elkelt összesen 21 darab = 48% 113,600 koronáért, és pedig ezekből 15 darabot 84,400 koronáért a m. kir. földmivelésügyi kormány vásárolt meg, míg 6 darab 29,200 koronáért magántenyésztők tulajdonába került. Legmagasabb áron keltek el Königswarder Hermann báró Bob-Adams-a, Dreher Antal Tip-Top-ja, Schossberger Lajos Gombás-a és Üchtritz Zsigmond báró Victor nevű ménje. Mindegyikért 8000 koronát adtak, és pedig a 3 előbbi földmivelésügyi kormány, Üchtritz báró ménjét pedig Makomaski nevű magántenyésztő vásárolta meg. A legolcsóbb két mén 2000 koronáért kelt el. A földmivelésügyi kormány részéről Lossoszy Mihály és Nagy Gábor miniszteri tanácsosok kívül jelen

voltak az összes méntelep parancsnok-tisztek, az ellenőrző bizottságot továbbá gróf Szápáry Iván, Üchtritz Zsigmond báró, Hombrár Dénes és Jankovich Bésán Gyula nagy lótenyésztő ménestulajdonosok képviselték. A vásár anyaga nagy átlagban igen jónak volt mondható és az el nem adott ménekből is egyedül csak a ki nem egyenlíthetett árérték-különbség okaiból sok jeles példány került vissza ménesekbe. A Tattersaliban a mének után kiürült ló-rekeszeket nyomban elfoglalták az őszi falkavadászatokra küldött nemes vadászhatások és részben a folyó ügétő versenyekre felküldött versenylovak.

Komlóhírek. Legutóbbi saazi tudósításainkban jelzettélénkebb üzleti hangulat az ottani piacon most is jellemzi, legföljebb az konstatálható, hogy a Nürnbergből érkezett mérseklő hírek az üzlet szilárdaságát némileg mérsékeltek. A vidéki bevásárlások most is nagymértűek s általános becsülés szerint a saazi komlónak mintegy 80%-a már első kézből gazdát cserélt. Idegen komlóból a saazi piacon az üzlet a lefolyt héten jelentéktelen volt, mivel raktáron alig volt valami osekély készlet, de különben is az idén, midőn a saazi komlónak is oly alacsony ára van, nem képesek vele ezen idegen fajok versenyezni. Saazi árak 50 kg-ként: saazi I. 116-118 K., saazi II. 102-106 K., saazi III. 84-90 kor., saazvidéki I. 110-114 K., saazvidéki II. 96-100 kor., saazvidéki III. 70-80 K., steier 50-64 kor., auschani 60-62 K., magyar 50-64 K. Bácsmegeyi hírek szerint Kiszács, Dunagálos és Kölpény községekben mintegy 500 mm. komló adatott el, Petróczon pedig 100 mm., árak Petróczon 55-60 K.

Tenyészállatkiosztás. A Veszprémmegyei Gazdasági Egyesületnek a veszprémi takarékpénztár 100,000 koronát ajánlott fel arra a célra, hogy ezen az összegben bern-szimmenthali tenyészüzöket vásároljon be s azt kedvező részletfizetési feltételek mellett ossza ki a vármegye kisgazdái közt. Az egyesület eddigelő 231 drbot osztott ki a megbízás alapján s ujabban ismét nagyobb bevásárlásokat eszközölt, úgy, hogy november hó folyamán még 400 drb kiváló tenyészüzöt fog kiosztani.

Népies mintagazdaság Bezdánban. A földmivelésügyi miniszter Bezdán község határában Varga Mihályt bizta meg népies mintagazdaság berendezésével. A felügyeletet a miniszter Tavassy Lajos földbírtokosra bizta.

Egészségi bizonyítvány husküdemenyekhez. A közös pénzügyminiszter legujabb rendelkezése szerint a Bosznia és Hercegovinába küldött leölt borju, juh, kecske, bárány és gödölye épp úgy mint a sertés-küldemenyekhez hivatalos bizonyítványt kell csatolni arról, hogy a leölt állatok ragadós betegségtől mentesek voltak.

Nemzetközi gabonapiacz 1905 okt. 12-től október 16-ig.

Kelet	E f f e k t i v á r a k									Határidő	H a t á r i d ő s á r a k						
	Budapest	Liverpool	Wien	Prága	Mannheim	Páris	New-York	Chicago	Buenos-Ayres		Budapest	Liverpool	Berlin	Páris	New-York	Chicago	
Buza	16	17.20	18.12	18.20	17.50	21.60	21.95	16.84	15.69	18.28	Okt.	16.16	17.90 ³	20.30	22.18 ¹	—	—
	12	17.35	18.26	18.—	17.10	21.59	21.75	16.79	15.76	17.72	Decz.	16.72 ⁴	18.12	20.83	22.61 ³	16.70	15.78
Rozs	16	13.20	—	14.10	15.20	18.88	14.58	—	—	—	Okt.	13.06	—	18.82	14.72 ¹	—	—
	12	13.20	—	14.—	15.—	18.88	14.58	—	—	—	Decz.	13.66 ⁴	—	18.91	14.96 ⁴	—	—
Zab	16	13.80	—	15.40	15.40	18.30	—	—	—	—	Okt.	13.14	—	18.85	14.72 ¹	—	—
	12	13.80	—	15.40	15.—	18.29	—	—	—	—	Decz.	13.74 ⁴	—	18.88	14.96 ⁴	—	—
Tengeri	16	17.—	13.20	17.40	15.60	—	—	10.54	9.85	10.84	Okt.	—	11.55 ²	15.22	—	—	9.85
	12	17.—	13.25	17.40	—	—	—	10.71	10.31	10.52	Decz.	13.28 ⁵	13.20	—	—	10.54	—
Arpa	16	13.45	—	12.80	—	15.50	—	—	—	—	Okt.	—	11.74 ²	15.34	—	—	10.31
	12	13.25	—	12.90	—	15.49	—	—	—	—	Decz.	13.40 ⁵	13.25	—	—	10.71	—

Jegyzet: 1) November. 2) Január. 3) Május. 4) Április. 5) Május.

KER

(G) bizomány

Az... boros és es... let, az idén... csak e hét... viszonyok... folynak. A... A k... mi mellet... rikában az... időjárás al... alávétve, e... tetnek fel... látható kés... ban az áru... viszonyitva... irányzat, a... A készletek... ban ösztön... 231... A... inkább volt... voltak. Fra... volt, utób... Németalföld... gyenge ma... Németország... izányzat ér... az árak na... Nátu... az összes... a kínálat g... galom nem... Az... hetjük:

Buz... ami azonb... hanem am... hető, mely... hajótételek... állott fenn... voltak a pi... zésekre vo... eladatlanul... terjedelmet... az árak az... kelt forgalo... belül 2... 2... áru ismét... élénk lévén... összeforgalo... Ross... ép úgy min... vánult és a... fillérel eme... jobb és fin... társra. Nyíri... forgalomban... Arpa... tás részere... lat mérséke... emelkedtek... ben és Kób... néhány tété... és sörárpák... fatnak. Fimo... ép úgy min... készegeesen... forgalom az... mérsékelt m... 13.50 14.50... 16.50 K.-ig f... Na...

Kész... nál változat... mársa kelt... Rozs... vend és hely... Takar... 13.40 K.-ig... Zab... sithető min... Ö-teny... értékre 13.30... hető, pestvid... Mai e... Buzs... mm. 81 k. 1... mm. 80 k. 1... mm. 79 k. 1... mm. 79 k. 1... 78 k. 16 K... Fejér... Pestm... mm. 79 k. 1... mm. 77.5 k.

KERESKEDELEM, TŐZSDE.

Budapesti gabonatőzsde.

(Guttman és Wahl budapesti terménybizományi cég jelentése.)

Budapest, október 14.

Az időjárás az elmúlt hét folyamán nagyjából borús és esős volt; élénk légáramlatok mellett a hőmérséklet, az idényhez mérten, szokatlanul erősen csökkent és csak a hét vége felé volt csakély emelkedés. A talajviszonyok kedvezők és a vetési munkálatok is szerényen folynak. A vizálás alig változott.

A külföldi piacokról tartott irányzatot jelentenek, mi mellett a forgalom aránylag mérsékelt maradt. Amerikában az árak részben helyi viszonyokra, részben az időjárás alakulása szerint gyakrabbi változásoknak voltak alávetve, egyenleg azonban 1/2 cent javulást tüntetnek fel, jóllehet a hozatalok erősebbek lettek és a látható készletek is jelentékenyen gyarapodtak. Argentínában az árak emelkedtek; az elszállítások a múlt héthez viszonyítva gyengültek. Angliában is szilárd maradt az irányzat, a forgalom azonban csak szűk keretben mozog. A készletek mérsékelték, a fogyasztás nem látott azonban ösztönzést arra, hogy nagyobb beszerzéseket eszközöljön. A határidőpiacokon a tengerentúli szilárdág inkább volt behatással és ezek emelkedő irányzatnak voltak. Franciaországban az irányzat kezdetben szilárd volt, utóbb azonban gyengült és az árak is visszaestek. Németalföldön a forgalom kellemes hangulat dacára gyenge maradt, míg belgiumból élénk fizetlet jelentettek. Németországban jobb forgalom mellett szintén szilárd irányzat érvényesült, míg a többi kontinentális piacokon az árak nagyjából tartottak.

Nálunk határozottan szilárd hangulat érvényesült; az összes cikkek emelkedő irányzatnak voltak és csak a kínálat gyengeségével indokolható, hogy élénkebb forgalom nem fejlődhetett.

Az üzleti hét részleteiről a következőket jelenthetjük:

Buza e héten csak gyengében volt forgalomban, ami azonban nem a malmok hiányzó vételkedvére, hanem ama véleményeltérésre volt csak visszavezethető, mely a gabonakereskedők és a malmok között hajtótelemek átlagmértára való eladás tekintetében állott fenn. Eme kérdés eldöntéséig hajtótelemek nem voltak a piacon és így a malmok vagonáru-beszerzésekre voltak utalva; minthogy azonban vasúti áru eladatlannal csak kevés érkezik, a forgalom nagyobb terjedelmet nem is ölthetett. Tekintve a jó vételkedvet, az árak azonban fokozatosan emelkedtek és a mérsékelt forgalom dacára a múlt héthez viszonyítva körülbelül 2-25 fillérral drágultak. A hét vége felé hajóáru ismét a piacra került, de a vételkedv kevésbé élénk lévén, az árak néhány fillérral gyengültek. Az összforgalom 130,000 mm.

Rozs emelkedő irányzatú volt. A fogyasztás, ép úgy mint a kivitel céljaira tartósan jó kereslet nyilvánult és az árak a múlt héthez képest körülbelül 30 fillérral emelkedhettek. Középmínőségű áru 12-80-12-90, jobb és finom áru 13-10 kor-ig ért el budapesti paritásra. Nyíri származékok az itteni piacon nem voltak forgalomban. A hét végével a hangulat csendesebb.

Árpa (takarmány- és hántolási célokra) a fogyasztás részére tartósan jó keresletnek örvend, míg a kínálat mérsékelt maradt, az árak így körülbelül 30 fillérral emelkedtek és helybeli paritásra 13-20 K., valamint helyben és Kőbányán 13-50 K.-ig fizettek. Szerb árpából néhány tétel a 13-25 K. kelt el 3 óra helyben. Maláta és sórárpákban megfelelő minőségek csak gyengén kínáltak. Finomabb áru hiányzik is, míg a fogyasztás, ép úgy mint az export élénk keresletet tanúsított és készségesen fizette az 50 fillérral emelkedett árakat. A forgalom azonban, tekintettel a gyenge kínálatra így is mérsékelt maradt és középmínőségű felvidéki árpákért 13-50 14-50, jobb áruért 15 és finom urasági áruért 16-50 K.-ig fizettek állomásokon átvéve.

Napijelentés a gabonaüzletről. 1905. október 17.

Készbuza-üzlet mai irányzata nyugodt hangulatnál változatlan volt. Összesen körülbelül 15,000 méter-mázsa kelt el.

Rozs öt fillérral magasabb, jobb keresletnek örvend és helybeli egyenértékre 13-05 K.-ig fizettek.

Takarmányárpa jól tartott, helybeli egyenértékre 13-40 K.-ig helyezhető el.

Zab csendesebb, helyben 13-13-80 K.-ig értékesíthető minőség szerint.

Öt-tengeriben nincs forgalom, új áru helybeli egyenértékre 13-30 K.-ig, csöves áru 8-3-50 K.-ig értékesíthető, pestvidéki állomásokon fekvés szerint.

Mai eladások:

Buza. Tiszavidéki: 100 mm. 81 k. 17 K. 35 f., 100 mm. 81 k. 17 K. 35 f., 100 mm. 80 k. 17 K. 30 f., 100 mm. 80 k. 17 K. 20 f., 100 mm. 80 k. 17 K. 30 f., 300 mm. 79 k. 17 K. 22-5 f., 200 mm. 79 k. 17 K. 20 f., 200 mm. 79 k. 17 K. 20 f., 100 mm. 78-5 k. 17 K., 300 mm. 78 k. 18 K. 85 f., 100 mm. 77 k. 16 K. 75 f. Fejtermégyei: 1000 mm. 79 k. 17 K. 22-5 f. Pestmegyevidéki: 100 mm. 79 k. 16 K. 90 f., 100 mm. 79 k. 16 K. 70 f., 100 mm. 78 k. 16 K. 70 f., 100 mm. 77-5 k. 16 K. 50 f., 550 mm. 78 k. 16 K. 50 f., 100

mm. 77-5 k. 16 K. 50 f., 100 mm. 77 k. 16 K. 50 f., 450 mm. 77 k. 16 K. 50 f., 150 mm. 77 k. 16 K. 30 f., 150 mm. 77 k. 15 K., 2500 mm. 76-2 k. 16 K. 40 f., 100 mm. 76 k. 16 K. 20 f., 100 mm. 74-5 k. 16 K.

Szerb: 3000 mm. 72-5 k. 15 K.

Raktáraru: 2000 mm. 77 k. 16 K. 70 f., 1260 mm. 75-5 k. 15 K. 70 f.

Rozs: 200 mm. 13 K. 05 f., 1000 mm. 13 K. 05 f., 300 mm. 13 K. 05 f., 400 mm. 13 K., 500 mm. 13 K., 300 mm. 13 K., 400 mm. 13 K., 100 mm. 13 K., 120 mm. 13 K., 100 mm. 13 K., 150 mm. 12 K. 87-5 f. kp.

Zab: 100 mm. 13 K. 90 f., 150 mm. 13 K. 60 f. készpénzfizetésre.

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület, Mester-utca, 1905. október hó 17-én. A székesfővárosi vásárgazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)

Felhozott a szokott községekből 128 szekér réti széna, 12 szekér muhar, 15 szekér zsupszalma, 4 szekér alomszalma, — szekér takarmányszalma, — szekér tengeriszár, 12 szekér egyéb takarmány (lóhere, luczerna, zabosbikköny, köles stb.), 100 zsák szecska.

A forgalom élénk.

Árak fillérekben q-ként a következők: réti széna 500-740, muhar 640-720, zsupszalma 360-400, alomszalma 340-380, takarmányszalma —, 100 kéve tengeriszár —, egyéb takarmány —, (új) zabosbikköny 640-720, lóhere —, luczerna 520-520. Összes koccszám 172. Összes súly 206,700 kg.

Szeszület.

A szeszületben e hét elején lanya irányzat uralkodott és a szeszárak olcsóbban jegyeznek úgy azonnali, mint későbbi szállításra.

Jegyeztetik egyesült budapesti és vidéki szesz-finomítók által finomított szesz adózva 143-50 K., adózatlanul 44-50 K. nagyban és 1-2 K. drágábban kicsinyben. Kartellen kívüli finomítók és mezőgazdasági szesz-finomítók 1-50-2 K.-val olcsóbban ajánlották a finomított szeszt.

Galicziából 128 K. (+10) ajánlottak finomított szeszt ab ottani állomásra.

Élesztőszesz adózva 143 K., adózatlanul 44-50 K. kelt el nagyban.

Denaturált szeszben nagyobb ajánlatok folytán olcsóbb az irányzat és hordóval együtt 37-37-50 kor. kelt el nagyban.

Mezőgazdasági szeszgyárak részéről kontingens nyersszesz e héten elején olcsóbban volt ajánlva, de lanya vételkedv folytán a kínált tételek olcsóbb ár mellett 25 kor.-ig találtak vevőre.

A kontingens nyersszesz ára Budapesten 37-50-38- K.

Bécs. Kontingens nyersszesz 36-38-60 K. Prága 127-127- K. adózott tripló szeszért, adózatlan szeszért.

Trleszt. — K. adózott finomított szeszért.

Budapesti heti jegyzés:

	nagyban	kicsinyben
Finomított szesz	143-50-144-	145-146-
Élesztőszesz	143-144-	145-146-
Nyersszesz adózva	141-141-50	142-142-50
Denaturált szesz	37-37-50	38-38-50

Az árak 10,000 literfokonként hordó nélkül bérmentve, budapesti vasútállomáshoz szállítva, készpénzfizetés mellett értendők.

Élelmiszerek nagybani árai a központi vásárcsarnokban.

Magyar Gazdák Vásárcsarnok Ellátó Szövetkezete jelentése. 1905. október 17-én.

A mai hetivásár forgalma lanya volt. Az árak alig változtak, áru kevés érkezik. Rövid időn belül várjuk a táblaalma-küldeményeket, mely után a kereslet élénk. Tejtermékek, húsfélék ára szilárd. Burgonya esett. Friss tojás igen jól értékesül.

Mai árak:

Husneműek: vidéki marhahus hátulja 100-112 K., eleje 90-100 K., vidéki borjú bőrben, hosszan mérve, súlylevonás nélkül 112-120 K., helybeli borjúhús 120-140 K., sertésbőr szalonnával la. 130-150 K., lehuzott sertés 140-150 K., szalonna friss 150-160 K., szalonna, sózott 150-152 K., szalonna, füstölt 160-168 K., olvasztani való 150-160 K., háj 160-170 K., sertészsír 160-178 K., mind métermázsként. Füstölt-hús (vidéki) kg.-ja 1-40-1-60 K., hazai sonka 1-60-2- K., szalámi 4-5- K. Malacz levágva, szépen tisztítva kg.-ként 0-0-0- K., bárány leölt, bőrben 0-0-0- K. kg.-ként.

Vad: Óz 1-30-1-40, szarvas 0-50-0-80, vad-disznó 0-70-0-80 K. kg.-ként egészben, nyuló-2-40, fogoly 1-1-20, fácán 2-80-3-00, szalonna 0-0-0- fűrj 0-0-0- K. darabonként.

Baromfifélék: élő rántani való csirke 1-40-2- K., sütni való 1-30-2-80 K., kacsa sovány 2-40-3-40 K., kacsa hizott 4-40-8- K., lud, hizott 10-16 K., tyúk 2-3- K., pulyka 6-9- K. páronként. Vágott szépen tisztított baromfi, hizott lud 1-20-1-40 korona,

hizott rucza 1-30-1-60 K., hizott pulyka és poulard 0-0-0- kor. kg.-ként. Ludmáj nagy — kor., kicsiny — K. kg.-ként. Lindsir kg.-ja — K.

Tejtermékek: tevaj (centrifugált) 2-30-2-40 K., főzővaj (köpült) 1-60-2- K., tehéntúró 20-28 fill. kilogrammonként.

Zöldségfélék: burgonya (vagonáru) sárga 0-4-80 kor., rózsá 5-5-20 K., fehér 3-50-4- kor., kifli 9-10 K., sárgarépa 100 köt. 0-0-0- K., petrezselyem 100 köt. — kor., vöröshagyma — K., fokhagyma — K. 100 kg.-ként.

Gyümölcsfélék: szőlő finom csemege vegyes 32-40, mustszőlő 16-24 fill. kg.-ként. Alma: választott elsőrendű áru (aranyparmen, ranett, Jonathán, nyári batul stb.) 30-60, másodrendű 20-40, harmadrendű apró áru 16-20 K. mm.-ként, körte 1-30-70 K.

Vegyesárak: Bor és szesz italokat minőség szerint különféle árakon értékesítettük. Méz 80-100 fill. kg.-ként. Gyümölcsíz 0-0-0- K. kg.-ként. Gomba száritott 300-320 K. 100 kg.-ként. Szappan, szegedi — fillér kg.-ként.

Tojás: bácskai 90-92 K., erdélyi apróbb áru 86-88 K. eredeti ládánként (1440 db).

Bécsi szarvasmarhavásár.

1905. október hó 16.

Főlhajtás összege:	Minőség szerint:
drb	drb
Hizott és legelőmarhában felhajtás — 3445	Hizott marha — 2658
Csontozni való marhában felhajtás — 1165	Legelőmarha (Weidew.) 787
Összesen — 4610	Csontozni való — 1165
Eladatlan maradt —	Összesen — 4610
	Nem szerint:
Származási hely szerint:	Okör — 3219
Magyarországi — 3298	Bika — 714
Galic. s. bukovinai — 423	Tehén — 465
Osztirák tartományokból — 889	Bivaly — 212
Összesen — 4610	

Árak: (100 kilogrammonként élősúlyban koronaértékben fogyasztási adó nélkül.)

	I. rendű	II. rendű	III. rendű
Magyar hizott ökör	86-90-98-100	74-85	66-73
Galicziai hizott ökör	90-96	86-89	78-85
Tarka hizott ökör	94-104-105-108	86-93	76-85
Bikák	58-82-84-85		
Hizott tehén	58-74		
Legelőmarha	54-74		
Csontozni való marha	58-68		
Bivaly	48-62		

Irányzat: igen szilárd, prima- és középmínőségű marhák magas ára változatlan, silányabb minőségűeké 1-2 koronával drágább mint a múlt héten.

Vásáron kívül közvetlenül a vágóhídra érkezett a lefolyt héten 807, a múlt veszteségására való főlhajtás 59 darab.

Nyilttér. *)

BRÁZAY FÉLÉ SÖSBORSZESZ
NACY ÜVEG ÁRA: 2 KORONA
KIS ÜVEG ÁRA: 1 KORONA
HASZNÁLATI UTASÍTÁS MINDEN ÜVEGHEZ MELLEKELVE VAN!

*) Az e rovat alatt közöltékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

A nagymama jó tanácsa!

„Sohase felejtkez el, hogy egy doboz thüringiai labdac mindig készletben legyen nálad! Ha nagy leszel, te fogod átvenni atyád gazdaságát, s akkor első kötelességed legyen, marháid egészségére vigyázni. Különösen vigyázz a fiatal borjúkra! Azok

értékesek,

s mint már láttad, a borjúvérhas hamar elpusztítja őket. Ezen kis labdacok, nézd meg jól, a legjobb óvszer borjúvérhas és más állati hasmenések ellen. Majdnem minden gyógyszerárban és alatorvosnál kapható, ha ott nincs, Török József gyógyszerárban, Budapest”.

Összetétel: Pelletierin 0.133, Myrobal. 10, Extr. ros. és gran. fruct. aa 2, Gl. 1, ozukor 1 gr.

Egyedüli gyáros: Lageman Cl., vegyészeti gyára, Aachen (ezelött Erfurt).

Erdélyi Gazdasági Egylet
védnöksége alatt álló

Erdélyi Kereskedelmi Társaság FODOR és TÁRSAI
megbízásokat elfogadnak
Jármos ökrök, tinók,

sertések, juhok, lovak és egyéb tenyész- vagy használati állatok beszerzésére és azokat felelősség mellett gyorsan és jutányosan direkt forrásból közvetít.

Czím: Erdélyi Kereskedelmi Társaság Kolozsvár, Szentegyház-utca 2. szám.
Telefon 311. 8235

Tápió-Szt-Márton, 1905. október 4.

Erdélyi Kereskedelmi Társaság
Kolozsvár.

A tinók tegnap megérkeztek és valóban szépek és teljesen kielégítőek, fogadják értük úgy, mint a küldött ökrökért őszinte köszönetem

Szentkirályi Kálmán.

Vegyesek

Baromfi nagyban tenyésztéséhez, osztrák fajtákkal, „Baromfi-tenyésztő-nő” jellege alatt a kiadóhivatal továbbít.

Kocsi-gyártás.
Budapesti Kovács- és Kocsigyártó-ipar-
testület védnöksége alatt álló
Kocsi
Árucsernok-
Szövetkezet
BUDAPEST, VII., Kerepesi-ut 72. szám.
Ajánl mindennemű hintókocsit. 3117

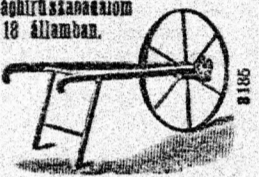
Eladó. Egy kintő karban lévő cséplőgarnitúra, mely áll egy tíz lóerejű Nicholson-féle lokomobil, egy 8-as cséplőgép szalmakészítővel. Továbbá 10 vastengelyű és falengelyű járkában lévő szekér. Czim Olgamszjori gazdaság, u. p. Adács, vasút állomás Vámosgyörk. 1638

Eladó egy 20 HP Garott 10 éves, 10 átm. magas, alacsony nyomású féltáblás gőzgép. Uzenben megtekinthető Morvay József sajkóörömi gézmalmában. Bővebbet Szilágyi és Diskant cégnél Miskolc.

Szalma- és polyvaoladás.
3000 kereszt buzszalma, 1000 árpaszalma, 1000 zabszalma és ezek polyvájá helybeni teljesítésre is eladó. Van 150 darab szarvasmarhára jászokkal ellátott padlások istálló székességet is népa. Bővebbet Tarnai Vilmosnál Nagyut, utolsó pos a Apostag.

Gőzekészlet. Fowler két gőz motoros rendszere szerelt, jó állapotban, olcsón eladó. Kérdések alkalmi vétel 1⁴ jellege alatt Mossa Rudolffhoz, Ferenczváros 3. 1737

Viteggyűjtés alatt van 18 államban.

Stádel-Torkos földmérő-taliga
kapható
Stádel gép-árban. Győrött,

Prima száraz tengermoszlók, foszfor-savas takarmány-
csomagolás 40-42% a, különféle olajpogácsa, jutányosan kapható:

NEUBAUER ADOLF
gyári meghatalmazottjai
GYÖR.

3401

Eladó 42 folyó öl árpa, buza és rozszalma, egy ruganyos kocs, egy buza-máza, egy Clayton féle szecskaravó. Czim: Seneid Agoston Hatvan, Hevesmegye. 1740

(Törv. vénye) mindenféle minőségben kapható utánvétellel is Molnár Lajosnál, Budapest, IX., Köztelek-utca 8. sz.

Házinyul tenyésztés és értékesítés. Fontos könyv számos képpel, 2 korona 20 fillér. Ötletes beállítás ellenében bérmentve megkötődik a "Pátria" r.-t. gazdasági szak-
könyvkereskedése Budapest, IX., Köztelek.

Szalonnasót

tisztán szítva ajánlunk, 100 klgként 9 koronával szákkal együtt. Kivánatra mintával szolgálunk 3580

Kovács Mátvás és Tsa
szalonna- és zsirnagykereskedők
Budapest, Vörösmarty-utca.

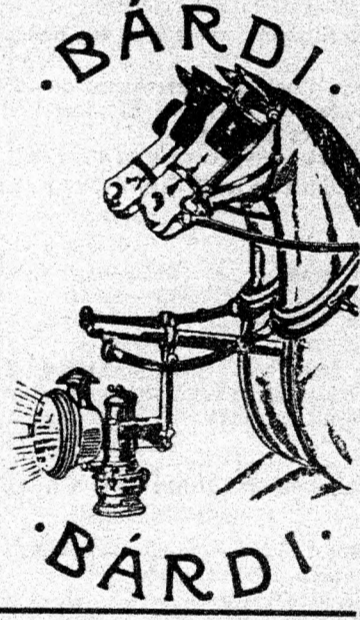
Bérlet

Haszonbérbe adatik 1907. évi szeptember hó 29-iki ki-encz évre a Bal-dacsy prot. alapítványhoz tartozó Jász-Nagykun Szolnokmegyeében Déványa község határában fekvő es 1200 □ ölt-vel 1906 holdat a 959 □ ölt-155 l álló birtok épületekkel együtt Szerződési feltételek Szand Lajos alapítványi ügyvivőnél (Budapest, IX., Kuezits-ut. 15. sz. I. em.) megtekinthetők. 1712

Őszi vetésre ajánlok:
Eredeti importált
Squarehead-buza
= vetőmagot. =
Ara 1000 kgr.-ként 480 korona.
Szakszerű gazdaságban legfontosabb a vetőmag. Hiába minden művelés és trágyázás, ha nem használjuk a leg-nemesebb **fajvetőmagot.** Gyakorlatilag és szaktudósok által be van igazolva, hogy a Squarehead-buzának az eddig termelt fajok felett következő **előnyei vannak:**
Minden talajban megterem.
A legjobban teel.
Feltétlen biztonságot nyújt a vetés megdülése ellen.
A hazai buzáknál korábban érik.
A termés hozama átlagosan 16 mmáza katasztrális holdankint.
3570
MEZEY ZSIGMOND
Budapest, V., Váczi-ut 74. sz.

Hirdetések felvételnek
a "KÖZTELEK" kiadóhivatalában
Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz.

BÁRDI.
Acetylen-lámpák.
Éjjeli szántásoknál gőzekre különösen alkalmasak, mert nappali fényt adnak.
Automobil-lámpák.
Kézi-, kocsis-, spritzbogen, pózna-, asztali-, udvari-, kerti-, istálló-
Acetylen-lámpák.
BÁRDI JÓZSEF
Budapest, VI., Gyár-utca 10.
Andrássy-ut és Király-utca között.
Árjegyzék ingyen.

Mezőgazdasági Hitelbank Részv.-Társ.
BUDAPEST,
V., Báthory-utca 5. sz.

MAGYAR GAZDÁK VÁSÁRCSARNOK
ELLÁTÓ SZÖVETKEZETE
HATÓSÁGI KÖZVETÍTŐ
Budapest Székesfehérváros Központi Vásárcsarnokában.
SÜRGÖNYCZIM: AURORA-BUDAPEST.

Értékelési szerek értékelését közlik az előirt % mellett. Felvilágosítást és csomagolást utalást V ingyen nyújt tagok és nem tagoknak.
Azonnali közpénz-elszámolás. V

Értékelési szerek értékelését közlik az előirt % mellett. Felvilágosítást és csomagolást utalást V ingyen nyújt tagok és nem tagoknak.
Azonnali közpénz-elszámolás. V

Hirdetés minden...

Betű...

Betű...

Vinczellé...

ideiglenes...

Gyakorlat...

Két...

Ispán...

Gőzeke-gé...

Kertész...

Hirdetési ár 25 szög 1 korona, ezen felül minden szó 4 fillér, kövér betűkkel minden szó 8 fillér beiktatásonként. A legkisebb hirdetési díj 1 korona.

KIS HIRDETÉSEK.

Csak mezőgazdák és a szakirodalom termelői, továbbá állást keresők és adók hirdetésményei vétetnek fel e kedvezményes rovatban és árban.

Betöltendő állásokra vonatkozó hirdetéseket csakis a hirdető czímének kitételével közölünk. Kis HIRDETÉSEK ELŐRE FIZETENDŐK.

Csak oly levelekre válaszolunk, melyekkel válasza szükséges levélbélyeget vagy levelezőlapot küldenek.

Betöltendő állás

Vinczeller keresetlik, 1906. január hó 1-ére, pusztára Veszprémmegyébe a konyha- és gyümölcskerészségben némi ismeret megkívánatik. Csak jó, hosszabb szolgálati időről szóló bizonyítványokkal rendelkező egyén pályázhatik. Fizetése meggyezzen szerinti. Bizonyítványmásokkal, melyek vissza nem küldetnek, követhető címre küldendő: Bauer Antal főbíró, Pápa, Pápa-utca, u. p. Noszolyi, Veszprém m. 1693

Ideiglenes (pár havi) alkalmatosságot vállal, egy **melegképező könyvelő**, aki hasonló minőségben már nagyobb uradalomban alkalmazva volt. Ajánlatok Csikvári Ernő, Pa-Azoton, u. p. Lepényi címre küldendők. 1676

Gyakorlott kovács felvételre. Klein és Meisels gazdaságában, Tisza-Dadán. 1703

Két gazdasági segédülést felvételre. A felsőbb gazdasági oktatást megkapta és német nyelven szóban és írásban tökéletes bírás. Sajátkezűleg ír német nyelven folyómodványok méltóságos gróf Wimpfen Simon urhoz címzve, beküldendő az óberal jószágigazgatóhoz, Ó-Bécs, Toronál m. Mellek-lendék, német szöveget bizonyítványmásokkal, melyek vissza nem adtnak. Feljegyzés és kis évkönyv próbát sikeresen letele után. 1671

Ispánnak k restetik, földművelésről végzett, 18 év gyakorlattal bír, szerényebb, 30-45 éves, nős, kis családú egyén, ki a földművelés és marha-, juh- és sertés-, vagy baromli-nyelésben és nagyobb háztartáshoz tartozó tevékenységben járatos, aki jól is, hogy egyeztető gazdasági számadatát vezessen és birókossal levelezzen. Egy 540 holdas felsővidéki hegyvidéki, baltorjosen művelt gazdaság önálló kezelésére, mint ispani volna alkalmazandó, 1906 március 1-én kezdődik. Fizetése 300 korona kiegészítve 1 konyha, 2 szoba és kamra, hálós állás, tizenegyes fűtés, világítás, 1 tőhen, 1 borjótartás, 1 hízott disznó, 200 öl zöldségkert, krumpli és kukorica a ház szűkegyre megállapodás szerint, egy a kezére adandó baromli-nyelés és szaporulat tartására szükséges táplálék, a gazdaságból. Az ország által házi fogyasztásra beszállított baromli, azonnali előlő szaporulat a meghatározandó mennyiségben az ispani háznál képezendő. Bizonyítványmásokkal beküldendők, melyek nem származhatnak vissza. A Tóth Gy. Béla bíróság, Budapest, VIII. ker., Szentkirályi-utca 40. sz. l. em. 8. ajtó. 1021

Gőzeke-gépező kerestetik bolgárasszonyi főbíró, Mosonmegye részére, csak kis eszközök, megfellelő gyakorlati rendelkező, gőzeke-kezelés és szerelésben járatos, józan életű, nős egyén, a jövő hónapra belépésre. 1702

Kertész, nős, de korés csaképszt, józan életű és szorgalmas, bírja a magyar nyelvet, kerestetik szolgálatra nagyméltóságú baró Kemény Kálmáné, marosvásári kertészhöz, folyó évi november hó elejére. Megkívánatik a kertészet összes ágában teljes jártasság, egyenlő konyha- és díszkertészségben meggyezzen, üvegházak és gyümölcsfák kezelésében, virág- és szőlőgyegek szerzésében, rózsák megművelésében és a mai korának megfellelő virágkötészetben. Évi fizetése: 400 kor., 3 hektó buza, 4 hektó rozs, 6 hektó szemes kukorica, egy fejű tehentartás, vetemény házi szükségletre, l-ik és tüdőf. Folyamodványok bizonyítványmásokkal a jószágigazgatóhoz küldendők be Maros-Vására. 1704

Kertészsegéd 1905 november elejére alkalmaszt nyer. Évi javadalmazása 120 kor. kiegészítve, 4 hl. buza, 10 hl. rozs, 6 hl. árpa, 8 m² tüzifa és 1 hold (3 1200 ö) föld. Magyar és tót nyelvi ismerete kívánatik. Folyamodvasok a koresi uradalom címére Koros, Nyitra megye intézendők. 1672

Intéző gazdasági és gazdasági iratok kerestetnek, csakis gyakorlatilag esaképzettől pályázhatnak, fizetési és igénytől. Késleléssel, bizonyítványmásokkal, melyek vissza nem küldetnek. Schwarz Zsigmond bérmezőgazdához, Maros-Élyre küldendők. 1700

Segédülést 18 év gyakorlattal 15-ik belépésével felvételre a homokszennyvízgyűjtő bérmezőgazdálkodás elvégzésére megkeresések intézendők Meiser Rudolf, Török-Bálint címre. 1745

Tehenesgazda felvételre Pajsz Grúna gazdaságában, Ráczalmán. 1726

Gazdasági ellenőr, ki már nagyobb gazdaságban, román vidékre, magyar a farmázás, erélyes, szigorú, fáradságot nem ismerő, nős egyén, szép, olvasható írással, ki a gazdasági könyvvitelt és levelezésben teljes jártassággal, továbbá a gazdaság minden ágá, marha-nyelés, hizálás, sertésnyelés és szőlőtelepítésben, nem csak szaképzésű, de gyakorlati jártassággal is bír a mindezekről jó bizonyítványokkal rendelkező, a magyar nyelvet írásban és szóban, a román nyelvet szóban teljesen bírja a 1000 korona kiegészítve rendelkező; 1906. január 1-én való belépésre. Sajátkezűleg ír ajánlatok, szakékolai, szüneteltési és bizonyítványmásokkal ellátva Bernáth Zsigmond ur címére küldendők Kősgyán, u. p. Robogány, Biharmegye. 1723

Kerestetik néhelen gazdasági segédülést azonnali belépésre, kinek kötelezősége leendő az összes udvari teendő elvégzése és magtárkezelés. Felvételre: 7 év gyakorlattal, magyar, német és tót nyelvi bírása, némi jártassággal bír a gazdasági iratok teendőiben előnyben részesülnek. Ajánlatok fizetési igények megjelölésével és bizonyítványmásokkal, melyek vissza nem küldetnek, Eisler Lipót címére Gáta, Mosonmegye. 1724

Gazdatiszt, ki hosszabb ideig ziven kezelt gazdaságban, ki a könyveléshez is ért és jó bizonyítványokkal rendelkező, kerestetik minél előbb belépésre. 1700 holdas dunántúli gazdaságba. Ajánlatok Polatsch Géza Megyer, u. p. Tab, (Somogy-m.) címre küldendők. 1727

Állást keresők

A legmagasabb állandó a földművelés után csakis a helyes alapra fektetett százalékos tiszti kezelésű érhetnek el a földművelés. 1000-2000 holdas gazdaságot keresek átvételre a fenti állap, lehetséges a Dunántúli vagy az Alföldön. Czim a kiadóhivatalban. 1693

Intézői állást önját egyenlő, nős, kis-családú, 48 éves, iraselti vallás gazdasági, ki 25 éven át nagyobb mértékben kezelt uradalmakat vezetett, jártas a gazdaság minden ágában, u. m. cukorrépa-termelés, tehentartás és hizálásban. Szives megkeresését elfogad Bergi Dező, Duna-Adony. 1742

Okleveles 38 éves szolgálatos gazdasági tanácsadó, kinek a tevékenységét tökéletesen érti, ugyanígy a mezei munkát is. Állását a jövő év elején elfoglalhatja. Czim a kiadóhivatalban. 1631

Gazdatiszt, gazdasági aszerző isoklat végzett, épkező és gazdasági gyakorlati szakékolai tanfolyamot hallgatott, 39 éves, kor. vall. óvadéktapes, 14 év gyakorlattal, ki a gazdaság minden ágában járatos, iróda-péntárkezelést érti, megfellelő állást keres azonnal. Czim a kiadóhivatalban. 1642

Intensív gazdaságokban több uradalmi számlázó a jószág-ellenőr, ki tevékeny részt vesz a tartókösz tiszti, állását minél előbb változtatni óhajtja. Illetve a magyar, német, szerves a román nyelvet bírja. Szives megkereséseket továbbá a kiadóhivatal s. b. Megbízható jellege alatt. 1640

Kulcsármó vagy házvezető. Egy javakorsbelli, özvegy, művelt úri nő, szerény feltételek mellett urasági háznál, helyben vagy vidéken, kulcsármó vagy házvezetőként, szorgalmas, tisztaságos és megbízható jellege alatt a lap kiadóhivatalához kértnek.

Gazdatiszt, 38 éves, ir., osaládtalan, a koshelyi tanintézetnél képezte, 18 év gyakorlattal, jártas a gazdaság minden ágában, cukorrépa, dohány- és lenkender termelésben, állattenyésztés és hizálásban, állást keres, jelenleg önálló intéző alkalmazásban. Szives megkeresését "F." jellege alatt a kiadóhivatalba ker.

Rendelő-kező-tiszt, esetleg uradalomban kezelőül állást keres, egy 38 éves, nős, kis-családú, belterjes gazdaság vezetéseben megszokott, az összes kultúrágban járatos, könyvvitelen megéppépes, Keszthelyen képezett, jelenleg is minél előbb alkalmazásban álló egyén. Állását a biróknak örökösök között történt felosztás miatt hagyja el és a bármely időben történendő kilépés meg van engedve. Szives megkereséseket "C" jellege alatt a kiadóhivatalba kértnek.

Okleveles 30 éves, nős, a gazdaság mai modern intensív gazdálkodás minden ágában, egy számadásos vezetésben tökéletesen járatos, magyar és német nyelvet szóban és írásban bír, jelenleg 3000 holdas bérmezőgazdálkodásban, munkájából gazdasági tanácsadót, Tanácsapuzsára, u. p. Nagyfalva, Fejérmegye címre kértnek. 1682

Gazdasági tanintézetet végző gyakorlattal bír gazdasági, olyan nagyobb gazdaságban szeretne azonnali belépésével, szerény feltételek mellett állást foglalni, ahol kitaró szorgalma és beosztási munkássága árán állandó állásra számíthat. Czim a kiadóhivatalban. 1637

Intézői állást keresők gazdasági tiszt, 34 éves, v. ref. vallású, még nőtlen, ki 9 éve van egy birtoknyelésben kezelő gróf uradalomban, hirtelen nem minőségben, állást bármikor elfoglalhatja. Megkereséseket "Gróf uradalom" jel alatt Sikray hirdetői iródjába, Budapest, Váci-körút 33. kértnek. 1742

Jászberényi földműveléselőző eredményes nyelű végzett, 24 éves, nőtlen, jó írásu ifjú, gazdaságban minél előbb belépésre, megfellelő állást keres. Szives megkereséseket Ráthy Kálmán, Mándok Szabolcsmegye. 1698

Gazda, állást keres, 40 éves, erélyes, családú, erélyes, egyén, ki a gazdaság minden ágában járatos, hosszú gyakorlattal bír, kisebb gazdaság önálló vezetését is ellagidja, mártáros vagy eher hasonló állást elfogad. Czim a kiadóhivatalban. 1683

Gépező-kovács, 29 éves, józanéletű egyén, ki az összes mezőgazdasági gépek kezelésében, azok szerelési javításában, ugyazint a jószágokban is teljesen járatos, fedéres munkát bármely célra készít, állást keres oly gazdaságban, hol megfellelő fizetést kapna, esetleg a gazdai állásban is segédkezne. Bizonyítványt kilti. Czim a kiadóhivatalba el. Szives megkeresését ktr Harmath Antal, Laktihgy, u. p. Sziget-Szent-Miklós. 1699

A békéscsabai m. kir. földműveléselőző, 40 éves, nőtlen, két éves tanfolyamát az utolsó évében 18 év tanuló feljött be, kiket állást alkalmazására az iskola igazgatója nyugdíjot lelkiszerzőt ajánlat. Megkereséseket a munkájáról megjelölésével, a kor, nyelvismeret és családi állapotiránti igények, nemkülönben az évi fizetés meghatározásával az iskola igazgatójához Békéscsabára kértnek. 1698

Ujvári belépésre keres megfellelő állást, egy nős, gyermektelen, gyakorlatilag és elméletileg esaképzett gazdasági tiszt, kisebb gazdaságok önálló vezetését is ellagidja, hol a gazdasági jártalomemlékedését nagymértékben előmozdítja. Czim: Gazdász, postrejtő. 1698

Gazdatiszt, ispani állást keres, 38 éves, nős, kis-családú, 14 év gyakorlattal, földművelés- és tejjgazdasági szakékolai végzett, jó bizonyítványokkal rendelkező és egy sz alföldi minti felvidéki és erélyi gazdaságokban teljesen otthonos, érti szarvasmarha, ló- és sertésnyelés-térmelését, ugyazint állatok hizálását és gyógykezelését, 32 éves, rom. kath., boszelli magyar, román és az összes szláv nyelvet, nős vagy nőtlen állást elfoglal, szerény igényű, fáradságot nem ismerő egyén. Szives megkereséseket "Szorgalmas jellege alatt a kiadóhivatalba kerék. 1699

Alkalmazást keres, 38 éves, rom. kath., nőtlen, óvadéktapes, elméletileg is képzett, szerény igényű és szorgalmas gazdasági minél előbb belépésre. Váltakozó elhanyagolt birók jártalomemlékedésére is. Czim a kiadóhivatalban. 1699

Műkerteszt, a ki először az országban szerzett tapasztalattal bír, a kertészet minden ágában is járatos, a szőlőszet is jól érti, józan életű, 43 éves, több nyelvet beszél, kitűnő bizonyítványokkal rendelkező, állást keres. Czim a kiadóhivatalban. 1689

Konvenzióra ajánlok, nős inasvidékre, hosszú bizonyítványokkal már házasokból, jelenleg is helyben van. Szives megkeresését a kiadóhivatalba "Konvenzió" jellege alatt. 1716

Szőlőkezelő vagy pinceszőlőkezelő, 25 éves, nőtlen ember, ki a posonyi 2 éves szőlőkezelő iskolát és a budafoki pinceszőlőkezelő tanfolyamot jó sikerrel végzte, több év gyakorlattal bír, katonakötelezettségét eleget tett, nagyobb földműveléselőző vagy uradalmi szőlőkezelő vagy pinceszőlőkezelő állást keres azonnali vagy későbbi belépésre. Czim k. B. jellege alatt a kiadóhivatalban. 1720

Kiszolgált huszár vagyok, 40 éves, földművelés- és tejjgazdasági szakékolai jó sikerrel végzetem, 15-éves állást keresek. Megkereséseket Nagy József, Csurgó, Somogy megye. 1719

Kis családú, ki nagyobb uradalomban 18 éven át mint gazda s 5 év óta mint ispani működik, beosztalomemlékedés és képességét jó bizonyítványok igazolják. Állást keres jövő év elejére. Czim a kiadóhivatalban. 1718

Budapesti felső iparkölköt végzett, 25 éves, rom. kath., okl. gépész, ki az összes gazdasági gépek valamint a szőlőkezelési gépek vizsgálati rendelkezők, ugy azok, mint a telefon kezelésében járatos, többrendbéli cséplési és más gyakorlati bizonyítványokkal rendelkező, nagyobb uradalmi gépezési állásra ajánlok. Czim a kiadóhivatalba el. Szives megkeresését ktr Pékete Jenő gépész, Alf-Balokszar-utca 6. szám, Pécselt. 1739

Földműveléselőző végzett, 40 éves, nőtlen, kath., nős, kis-családú, nagyobb gazdaságban 11 év gyakorlattal bír, a gazdaság minden ágában, többévesben is járatos egyén, ki jelenleg is nagyobb gazdaságban mint a gazda-mártáros van alkalmazásban, a gazdaság önálló vezetésére is képes szerény igényekkel botos ispani, gazdai, vagy ehhez hasonló állást keres folyó év december 31-ére. Szives ajánlatok a bér megjelölése mellett Prandik Jánosnak, Nagy-Igmánd, Komárommegye kértnek. 1735

Kertész, 25 éves, nős, gyermektelen, ki minden ágában a kertészetben teljesen járatos, jó bizonyítványokkal bír, november 1-én alkalmazást keres Gajdos Mihály kertész, Gödre-Sz-Marton. 1734

Önálló gazdasági állást keres, 30 éves, nős, a mai modern intenzív gazdálkodás minden ágában, egy számadásos vezetésben tökéletesen járatos magyar és német nyelvet szóban és írásban bír, hat év óta nagyobb dunántúli uradalomban ily minőségben lévő okleveles gazdasági. Szives megkereséseket a lap kiadóhivatalba megbízható, szorgalmas jellege alatt továbbá. 1733

Adai földműveléselőző igen jó eredménynyelű végzett, 9 év gyakorlattal bír, nős, kis-családú, katonakötelezettségét eleget tett, rom. kath. vall., 33 éves egyén, a gazdaság minden ágában járatos, gazdai, kulcsári vagy ehhez hasonló állást keres. Czim "Szorgalmas" jellege alatt a kiadóhivatalba. 1736

Ménes-mester, ki 12 évig volt gyógykovács Mezőhegyesen, **menes-mesteri**, vagy lovaszmesteri állást keres. Zöldhegyi János, Kelebia, Bácsmege. 3659

Állatok

Yorkshire tenyésztések, előreneddi minőségben kaphatók únk Takács Ferencz gazdaságában, Duka, Vasmege. 1597

Lócsere. Egy darab 168 cm. jukker lóért, ha idősebb is, de jó kondícióban van még és jól jár, elecsorlóm két darab 4 éves amerikai csikómat (bejogya: Winer Trébrenn Verebin). Czim: Hortelendy Ferencz, Lesenceze-Tomaj. 1649

Ezüst szörme nyul, te-alkalmos, ritka példányok, szörmeje értékes, husz izlet, nőtény darabja 8, husz dróba 7 koronáért kapható, Gyémánt Eleknel, Pusztá-Andacs, Nagy-Szalonta. 1709

Eladó a csokai ménestől 6 darab 3 éves murakói belgacsdór, keresztelési tenyészmenő. Levélbeli megkeresések: Uradalmi számtartó hivatal, Csokka Toronál-megye. 1705

5 darab Hampshiredown 3-4 évesek, tisztavértek, a juhtenyésztés beosztására mint ezennel eladatik. Nyitra megye uradalom. 1766

Eladó 86 db, nagybőrű és kisbőrű tenyésztésre vagy kőműves munkára alkalmas, ára drb. kenti 4-6 kor.-ig, az összes vételénél árcsökkentmény. Csapó István, P.-Istvántelek, u. p. Földes, Hatjalm. 1731

Tehéneladás, 20 darab frissen, valamint 2 bika, mindannyi vörösbarna, eladó a margit-pusztai bérmezőgazdában. Posta, vasút, távúrá Szemer, Győrmege. 1730

9 fiatal fejűs tőhen, 1 má-16 éves bika, 1 egyéves hízó (saját nevelés) és 1 szarvas, a tabendzet felhagyása miatt lehetőséggel egyenlő árára. Megtekinthető kecs ecek, Hét-százalékos, Pees Ármán, Budapest, VIII., Kálvária-út 8. szam. 1728

Anyabirka selymenyerinél, 20 éves, 2000 drb és 20 drb hízó kos jutányos áron eladó Pusztá-kis-ujfalai gazdaságban, posta és vasút Papiamást (Biharm) 1729

1 1/2 és 2 1/2 éves erdélyi ökör-tinó

nagy választékban eladó Bogdánffy Gábor esztényi gazdaságában, posta Esztény, Szolnok-Doboka-m., vasútállomás: Választ-Bonczhida, sűrűnyuzim Xp. Bogdánffy, Pánczélecs, Esztény. 1678

növendék ökor és üszőborjakat ugyazintén legprímabb lekötni való és **járomokrolt** legjutányosabb áron ajánlanak;

Klein Testvérek kis-ozelli kereskedők. Megrendelések egyezség szerint bármikor is elfogadják.

Ajánlunk elsőrendű vörösbarka 1-2 éves

tinó- és üszőborjakat továbbá

lekötni vagy járomba való tarka ökröket bármilyen mennyiség szállítására vállalkozunk.

Spitzer és Weller Czeldömők. 8500

GŐZMIVELÉS.

Nagyobb területek szántását gőzekével
hajlandó vagyok elvállalni; épügy
mélyrigolozást szőlő-telepitésekhez
Érdeklődők kéretnek, hogy alanti címemhez forduljanak.
WOLFF ERNŐ, gőszántási vállalkozó
BUDAPEST-KELENFÖLD.

Az első bécsi nagymészáros
részvénytársaság

Budapesti képviselete (IX., Üllői-ut 25. „Köztelek“).

V e s z

kész hizott ökröket

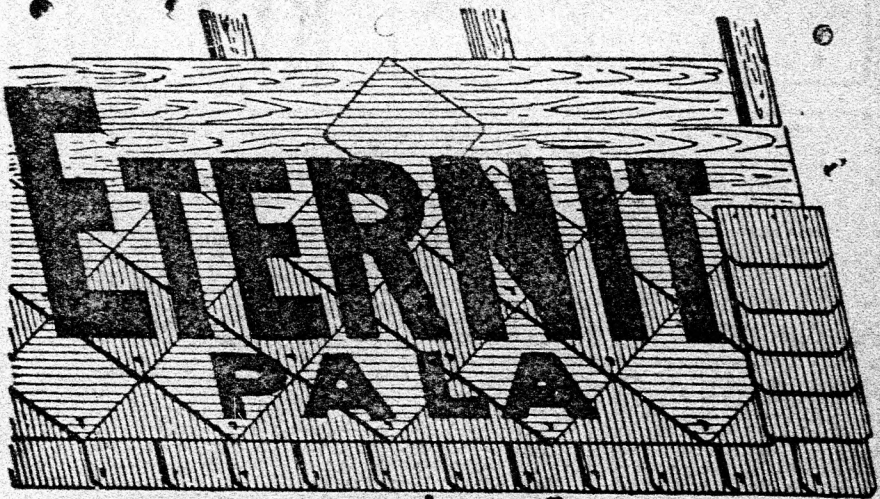
és elfogad ajánlatokat, melyek **hizalásra be-
állított ökrök** eladására vonatkoznak.

ÜRLREZSŐ
SERTÉSBIZOMÁNYOS
BUDAPEST
VIII., Borkocsis-utca 12.

Sertéseket sovány és hizott állapotban a legmagasabb napi áratok értékeit

AJÁNLÉKOR LEGJOBB TETŐFEDÉSI ANYAGA

MAGYARORSZÁGI KÖZPONT:
ETERNIT MŰVEK HATSCHÉK LAJOS
BUDAPEST VI., ANDRÁSSY-ÚT 33.

Vezérképviselő,

szorgalmas és fizetésképes kerestetik, kiváló specialitáru

tej-separatorok

eladására Magyarországon, ki az eladást előnyös feltételek mellett átvénné és szervezné. Ajánlatok „Tej-separator 51082“ jel alatt M. Dukas Nachf., Wien, I., Wollzeile 9., hirdetési irodájába küldendők. 3697

Gőzeke-vállalkozó

bérszántást keres 1906. évre. Szíves megkeresések „W. P. 6425“ jel alatt Mosse Rudolf, Budapest, IV., Ferencziek-tere 3. sz. kéretnek. 3666

Kertalakítások

terv s költségvetés gyümölcs-fák, díszfák, rózsák és egyéb falkolai cizkék árjegyzék szerinti. PEZ ÁRMIN es. és kir. udvari műkertész és falkolatalajdonos, Budapest, VIII., Kálvária-tér 8. sz. 3858

Trágyalé-szivattyukat

mindennemű kivitelben; 3 lábú szerkezetet, lánc-rendszerűt, emeltyűsét, nyomórudasat legújában szolid kivitelben ajánlanak

GYŐZŐ BÉLA ÉS TÁRSA

szivattyu-specialisták Budapest, V. ker., Báro Átrá-u 3., a Vigazinár társaságában. Megrendelhetők a Magyar Mezőgazdák Szövetkezetétől is.

FARAGÓ BÉLA

CSÁSZÁRI ÉS KIRÁLYI UDVARI SZÁLLÍTÓ

ZALA-EGERSZEGEN.

GYÜMÖLCS-VADONGZOK 1-2 ÉVESEK, RÉSZBEN ÁTISKOLÁZOTTAK.

Az idén rendkívül jól fejlődött erőteljes készítem van, a melyet különösen ajánlhatok. Nagyobb vételnél levélben külön ajánlat!

TÖMEGES SZAKSZERŰ TERMELES!

- Paradicsomi alma, kordon és törpefák alanyára
- Doucín-alma, törpek, gulák és kordonokra
- Vadalma, kitűnő minőség
- Vadkörte, kitűnő minőség
- Mirabolan-szilva a magas- és törpefák alanyára és borsokfák alanyára
- St. Jullian szilva, kitűnő alany barackok és szilvák részére
- Vadbarack, vadódi
- Csereznye, magas törzestű csereznye- és meggyalany
- Sajmeggy, közepes magas, csereznye- és meggy-alany
- Keserű mandula, szép, erőteljes
- Birs dugvány vagy sarj törpe körték alanyának

ÉLŐSŐVÉNYGEMETÉK: Akác, Gleditschia, Makiura és erdősitéshez szükségesek mindentéle lomb- és tűlevelű csemeték 1-től 3 éves átiskolázásra alkalmas korban, több milliónyi van készletben.

50-FÉLE LEGUJABB FAJBURGONYÁT termelék kísérleti telepeimen, a melyek részletes árjegyzéke kívánatra megküldetik.

I. minőség		II. minőség		III. minőség	
100 db	1000 db	100 db	1000 db	100 db	1000 db
K	F	K	F	K	F
7	60	6	50	—	—
8	65	—	—	—	—
9	85	4	25	—	16
5	35	—	—	2	16
6	40	4	30	—	—
4	30	4	30	—	—
5	40	4	30	—	—
5	40	4	30	—	—
5	40	4	30	—	—
6	50	5	40	—	—

Uradalom

bármely nagyságban, szántóföld erdővel előnyben részesül,

vételre vagy bérebe

kerestetik.

Kimerítő ajánlatok német nyelven

„Oekonom 15“ jel alatt a kiadóhivatalba kéretnek. 3647

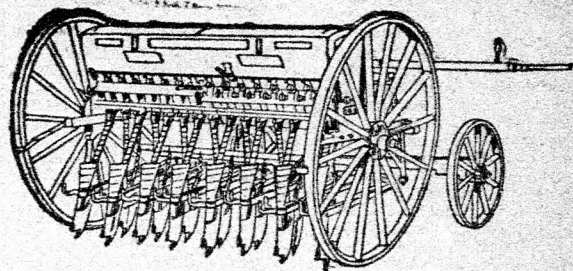
Legujabb „KINCSEM“ vetőgépek

szabad. felső- és rendes kiömlési készülékekkel.

Kiváló készítményű MABILLE borsajtolók.

Szabad. KUPHENGESERES SZŐLŐZUZÓK. és közönséges

Tessék árjegyzéket kérni!

SZÜCS ÖDÖN BUDAPEST, VI., Nagymező-utca 66.

„Patria“ nyomdai részvénytársaság nyomása. Az Első Magyar Papíripar r.-t. papírosán. Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz. (Köztelek.)